

Izjava vseh sredstev. — Naročnina: na celo leto 30 Din, na pol leta 15 Din, na izposojnino na celo leto 50 Din. — Inserati po tarifi. — Plemenitim vprašanjem naj se priloži snemba na odgovor. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Nekopirni se ne vračajo. — Plačila in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon intern. št. 23-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Nova vlada

Po odstopu prejšnje vlade je vladar imenoval novo vlado

Beograd. Uradno poročajo: V ponedeljek ob 18. je Nj. Vel. kralj sprejel v avdienci predsednika ministrskega sveta gosp. Petra Živkovića.

G. predsednik ministrskega sveta je pri tej priliki podal ostavko kabineta.

Nj. Vel. kralj je blagovolil sprejeti ostavko, hkrati pa je pooblastil g. Petra Živkovića, da sestavi novo vlado. Dosedanja vlada bo opravljala še naprej svoje posle do sestave nove vlade.

SESTAVA NOVE VLADE

Nj. Vel. kralj je tudi podpisal ukaz o imenovanju nove vlade. Nova vlada je sestavljena takole:

Predsednik ministrskega sveta: Peter Živković, ministrski predsednik na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za zunanje zadeve: Dr. Vojislav Marinković, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za trgovino in industrijo: Dr. Albert Kramer, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za socialno politiko in narodno zdravje: Ivan Pucelj, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za notranje zadeve: Dr. Milan Srškić, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za prosveto: Dr. Dragutin Kojić,

minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za pravosodje: Božidar Maksimović, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za šume in rude: Dr. Stanko Šibenik, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za promet in pošte: Inž. Lazar Radičević, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za kmetijstvo: Juraj Demetrović, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za zgradbe: Nikola Preka, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

minister za vojsko in mornarico: armijski general Dragomir Stojanović, minister na razpoloženju;

minister za finance: dr. Milorad Gjorgjević, minister na razpoloženju;

minister za fizično vzgojo naroda: doktor Dragan Kraljević, narodni poslanec.

ZAPRISEGA VLADE

Novoimenovana vlada je v torek dopoldne ob 11. v novem dvoru položila prisego v roke Nj. Vel. kralja ter bo v teku današnjega popoldneva prevzela posle.

Po zaprisegi je ostal Nj. Vel. kralj delj časa v razgovoru s člani vlade.

Maksimović, minister brez portfelja doktor Stanko Šverljuga in prometni minister inž. Lazar Radičević z redom Karadjordjeve zvezde III. stopnje; minister za gradbo dr. Albert Kramer, minister vojske in mornarice general Dragomir Stojanović, minister socialne politike dr. Marko Kostrenčič, finančni minister dr. Milorad Gjorgjević in minister brez portfelja Ivan Pucelj, Kosta Timotijević, Andra Stanić, dr. Ivan Paleček, Pavao Matić, dr. Avdo Hasanbegović, z redom Jugoslovanske krone I. stopnje; minister za kmetijstvo M. Neudorfer in minister brez portfelja Nikola Preka z redom sv. Save I. stopnje.

Nova politična stranka

Nova politična stranka se bo imenovala »Jugoslovanska radikalno-kmečka demokracija« in bo obsegala vso državo. — Velik pomen nove stranke za naše kmetstvo ljudstvo.

Iz Beograda je prišlo poročilo, da je minister za notranje zadeve v smislu zakonitih določb odobril ustanovitev in organizacijo nove vsedržavne politične stranke, kakor so jo bili zasnovali še pred Božičem narodni poslanci.

Na podlagi te odobritve začne osnoveatelj stranke lahko povsod z vpisovanjem članov in z organizacijo krajevnih in okrajnih odborov.

Za pristop v stranko je potrebna svobodno podana pismena izjava. To izjavo morajo člani podpisati ali lastnoročno ali pa, če ne znajo pisati, jo morajo podkrižati pred dvema pričama.

Za naše kmete ima namreč ta nova politična organizacija naravno zgodovinski pomen, ker daje kmetom po dolgaletnih prepirih vendar enkrat možnost, da nastopijo složno kot mogočna celota.

Mi vsi dobro poznamo našo dosedanja razkosanost in razcepljenost, ki nam je že toliko škodovala. Tepli smo se med seboj kakor za stavo — toda zakaj? Samo zato, da so nad nami prepirljivci lahko gospodarili drugi! Sedaj pa je napočil trenutek, ko lahko brez skrbi in škode zavržemo svoje stare prepire in se združimo v novi stranki vsi kot zavedni kmetje.

Mi se radi pobahavamo, da je kmet steber države, zlasti pri nas, kjer je ogromna večina prebivalstva kmetstva. Kmet je res steber; ni pa dovolj, da je steber, ampak kmet mora biti močan steber. Mi to doslej nismo bili, ker smo bili politično razkosani — moč in silo pa daje samo sloga!

Zato pa pravimo našim kmetom vedno in vedno: Nehajte s starimi prepirih! Nekdanji »lepi« časi se ne vrnejo nikdar več! Ne ozirajte se nazaj, ampak glejte naprej!

Predvsem pa: Bodite složni!

Volitve v senat

V nedeljo so volili v celi državi senatorje.

Po naši sedaj veljavni ustavi obstoji naše »narodno predstavništvo« iz dveh delov: iz zbornice poslancev in iz senata. Prej smo imeli samo zbornico poslancev, sedaj pa imamo »dvodomni sistem«, kakor ga imajo tudi v Angliji in v Franciji.

Oba »doma«, t. j. zbornica poslancev in senat, imata zakonodajno pravico in sicer tako, da mora senat potrditi vse sklepe poslancev; če senat kakšnega sklepa poslanske zbornice ne odobri, potem tisti sklep ne more postati zakon, ampak je treba o dotični zadevi še enkrat sklepati.

Preteklo nedeljo so v celi državi volili člane senata, kolikor jih more biti voljenih. Del senata namreč imenuje vladar sam. Volili so pa samo župani, člani banovinskih skupščin in poslanci. V naši banovini je bilo 1113 volilnih upravičencev, od teh pa se jih je pripeljalo v Ljubljano volit 1051. To je torej prav lepa in častna udeležba.

Za člane senata (za senatorje) so bili v Dravski banovini izvoljeni ti-le gospodje:

dr. Vladimir Ravnihar
dr. Miroslav Ploj,
dr. Fran Novak in
dr. Janko Rajar.

Senatorji se bodo sestali prav kmalu, da izvolijo svoje predsedstvo in potrebne odbore, nato pa se bo že okoli sredine tega meseca začelo novo zakonodajno delo.

Odlikovanje bivših članov vlade

Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili za Novo leto odlikovani: ministrski predsednik in notranji minister Peter R. Živković z redom Karadjordjeve zvezde I. stopnje; minister brez portfelja Nikola Uzunović z redom Karadjordjeve zvezde II. stopnje; zunanji minister dr. Vojislav Marinković, minister za trgovino in industrijo dr. Kosta Kumanudi, minister pri predsedništvu ministrskega sveta dr. Milan Srškić, minister prosvete Božidar

Zveza županov Drav. banovine

Pomembno zborovanje naših županov

Pomembno zborovanje naših županov.

Po volitvah v senat se je vršil v nedeljo 8. t. m. v Ljubljani ustanovni občni zbor Zveze županov Dravske banovine. Občnega zbora so se udeležili skoro vsi župani naše banovine, poleg njih pa še narodni poslanci in banski svetniki. — Zborovanje je otvoril ljubljanski župan dr. Puc. V nagovoru je orisal pomen Zveze županov, ki gre za tem, da združi v svoji sredi vse sile naših predstavnikov občin k delu v prid vseh prebivalcev. V tej Zvezi bodo združeni vsi župani naših mest, trgov in vasi ter bodo tako v celoti z združenimi močmi vodili občinsko politiko predvsem v gospodarskem oziru vpoštevajoč interese vseh slojev. Poleg tega najvažnejšega namena si je Zveza že začrtala vzgojno in kulturno smer svojega udejstvovanja. Izdajala bo tudi svoje glasilo, kjer se bodo obravnavala vsa občinska vprašanja.

Orisu splošnih smernic Zveze županov so sledile volitve odbora. Predsednikom je bil izvoljen g. Val. Babnik, župan iz Št. Vida nad Ljubljano, za I. podpredsednika ljubljanski župan dr. Dinko Puc, za II. dr. M. Gorišek, župan iz Št. Lenarta v Slov. goricah. V odbor so bili nato izvoljeni naslednji zastopniki občin:

Brežice: Pinterič Franc, župan v Rigoncih; Celje: Omladič Josip, braslovski župan in posestnik v Poljčah; Črnomelj: Müller Karol, posestnik, Črnomelj; Dolnja Lendava: Peterka Martin, Beltinci; Dravograd: Lahovnik Franc, Farna vas; Gornji grad: Kolenc Fran, Ljubno; Kamnik: Novak Karol, posestnik, Zajasovnik pri Motniku; Kočevje: Andolšek Franc, posestnik, Velike Poljane 9; Konjice: Konoc Pavel, posestnik, Preloge pri Konjicah; Kranj: Hafner Jože, posestnik in župan, Škofja Loka; Krško: Ratkovič Anton, posestnik, Dolnja Brezovica 1, Št. Jernej; Laško: Gustav Vodušek, župan, Trbovlje; Litija: Grčar Albin, posestnik, Zagorje; Ljubljana-okolica: Drogenik Fran, Št. Jurij ob južni železnici; Ljutomer: Skuhale Franc, posestnik, Križevci; Logatec: Lenarčič Stanko, posestnik, Nova vas; Maribor - desni breg: Lesjak Davorin, posestnik Ruše; Maribor - levi breg: Thaler Franc, občinski svetovalec, Št. Ilj; Metlika: Plut Martin; Murska Sobota: Titan Janez, po-

sestnik, Crenšovci; Novo mesto: Saje Alojzij, posestnik, Zabjek 4 (Vel. Loka); Ptuj: Kolarič Anton, župan in posestnik, Središče ob Dravi; Radovljica: Alžman Ivan, posestnik, Hraše (Lesce); Slovenjgradec: dr. Alojzij Brankovič, župan, Slovenjgradec; Smarje pri Jelšah: Šentjurs Stanko, župan v Rogaški Slatini; Ljubljana: dr. Dinko Puc; Maribor: dr. Lipold Franjo; Celje: dr. Goričan Alojzij; Ptuj: Jerše Lavoslav. Nadalje je v odboru g. dr. Rutar Ignacij.

Namestniki so: Brežice - Krško: dr. Benedičič Franjo, zdravnik, Senovo; Celje-Laško: Kukovec Vinco, stavbenik, Celje-okolica; Črnomelj-Metlika: Malič Pero, mesar in gostilničar, Vinica; Dolnja Lendava-Murska Sobota: Vratarič Nikolaj, posestnik, Prodavnici; Dravograd-Slovenjgradec: dr. Majer Fran, odvetnik, Šoštanj; Gornji grad-Kamnik: Kratner Fran, župan, Kamnik; Kočevje-Novost: Rus Ivan, industrijalec, Hrib 28 (Loški potok); Konjice-Maribor desni breg: Volk, župan, Podbrezje; Kranj-Radovljica: Dolenc Karol, posestnik in trgovec, Železniki; Ljubljana-okolica-Litija: Sušteršič Josip, posestnik, Senčica 1 (Medvode); Maribor levi breg - Ptuj: Lešnik, Sv. Janež na Dravskem polju; Smarje pri Jelšah-Ljutomer: dr. Božio Lenard, odvetnik, Gornja Radgona.

Nadzorstveni odbor:

Ciril Pirc, posestnik in župan, Kranj; Matija Goričar, župan, Mozirje; Naglič Leopold, posestnik in župan, Ziri; Kirbiš Ivan, posestnik in župan, Sv. Marjeta na Dravskem polju; Mastnak Fran, posestnik in župan, Dramlje.

Po volitvi je ustanovni občni zbor odobril članarino, ki bo znašala za vsako občino po 5 par letno na vsakega prebivalca.

Nato je zborovalce pozdravil minister Ivan Pucelj ter očrtal pomen dela županov za skupni blagor. Poudaril je značaj posameznih občin, ki so osnova vsega javnega gospodarstva, tako da je upravičena nada, da bo gospodarstvo v vsej državi urejeno, ako bodo občine poslovale v dobrobit svojih občanov. Merodajni krogi gledajo z velikim zapanjem na župansko zvezo in jo smatrajo kot dragoceno pomoč pri delu za državo.

V imenu bana pa je zborovalce nagovoril še podban dr. Pirkmajer ter zagotovil zborovalce, da bo oblast s svojimi silami podpirala stremenje Zveze županov.

Organizacija „Jugoslovanske radikalno-kmetijske demokracije“

V 51. številki našega lista smo prinesli celoten program »Jugoslovanske radikalno-kmetijske demokracije«. Po omenjenem programu bo stranka usmerjala vse svoje delo in udejstvovanje med narodom. Danes prinašamo glavna načela, oziroma glavni organizacijski red nove stranke.

Uvodoma je poudarjeno, da se ustanovi politična stranka, v kateri se bodo brez izjeme lahko organizirali vsi stanovi, ki bodo priznali program stranke in po tem programu skušali z vsemi razpoložljivimi močmi delati za napredek in blagor lastnega naroda.

Namen

nove stranke je, da dela in širi svoj program, ki je predvsem program širokih vrst naroda, ter tako z vsemi silami doprinaša, kar je najpotrebnejše vsem slojem: pravilne politične in gospodarsko-politične izobrazbe. Posebno pa, da družijo v svoji sredi vse, ki jim je kmetško-delavsko ljudstvo pri srcu ter prav posebno še samo kmetško-delavsko ljudstvo, ki je kot tako pri dosegu lastnih, predvsem gospodarskih ciljev in interesov nujno pozvano, da se organizira v jako in enotno organizacijo.

Član

stranke je lahko vsak polnoleten državljan, ki ima državljske pravice in se prijavi pristojni krajevni organizaciji ter se obveže, da bo delal za izvajanje programa stranke ter izpolnjeval dolžnosti, določene v samem programu in po sklepih stranke. Člani imajo pravice pri vsem sodelovati pri stranki, glasovati, biti voljeni, uživati podporo stranke itd. Dolžni pa so povsod zastopati interese in čuvati ugled stranke, širiti strankin program ter v celoti delati za dobrobit stranke.

Organi stranke

so poverjeniki stranke, odbori in skupščine, klub narodnih poslancev in senatorjev ter državni kongres stranke.

Krajevna organizacija

je najnižja enota stranke. Ustanovi se lahko v vsaki občini, če je v tej občini vsaj 20 prijavljenih članov. Sestoji se iz krajevnega odbora ter krajevne skupščine. Krajevni odbor šteje najmanj 5 oseb. Iz svoje srede si voli organizacijske funkcionarje. S pristankom sreskega odbora pa se lahko združi tudi več občin v en sam krajevni odbor. O posameznih določilih krajevne organizacije bomo še podrobno poročali v eni prihodnji številki. Poleg krajevne organizacije obstoja

Sreska organizacija,

ki obstoji za vsak politični srez. Sestoji se iz sreske skupščine in sreskega odbora. Sedež pa je, kjer se obenem nahaja sedež sreza. Sresko skupščino tvorijo predsedniki, podpredsedniki in tajniki vseh krajevnih odborov dotičnega sreza, razen njih pa še delegati krajevnih organizacij. Sreski odbor se voli za dobo 2 let. Voli ga sreska skupščina. Sreski odbor tvorijo kot v krajevni odboru, predsednik, podpredsednik in tajnik ter par odbornikov.

Sedež

glavnega odbora stranke je v Beogradu. Glavni odbor je vrhovna instanca stranke. Dolžan je dajati stalno inicijativo (pobudo) za vse delo stranke.

Do prvega kongresa

stranke opravlja posle glavnega odbora narodna skupščina poslancev in senatorjev, ki se konstituirajo kot začasen odbor in začasno predsedstvo stranke.

Zborovanje „Kmetijske družbe“

Zastopniki so zastopali 220 podružnic. — Volitve odgodene. — Kriza kmetijstva.

Ob koncu lanskega leta se je vršil v Ljubljani občni zbor »Kmetijske družbe za Dravsko banovino«. Na občnem zboru je bilo zastopanih 220 podružnic z 280 delegati. — Zborovanje je vodil predsednik Oton Detela, ki je v svojem poročilu orisal delovanje Kmetijske družbe v zadnji poslovni dobi. Predvsem pa je v poročilu poudarjal krizo v kmetijstvu ter je radi tega pozival vse člane k še složnejšemu delu.

Poročilo o delovanju glavnega odbora je podal ravnatelj inž. Rado Lah. Delovanje je bilo precej obsežno ter je zajelo v vse gospodarsko življenje in skušalo tako vsaj delno ublažiti težko gospodarsko krizo kmetijstva.

Na dnevnem redu zborovanja je bila tudi sprememba pravil. Po daljšem posvetovanju pa je bila sprememba kakor tudi volitev novega odbora odložena ter se bo oboje izvršilo na občnem zboru, ki se vrši v najbližjih mesecih.

Sledilo je še poročilo o finančnem položaju, o katerem je poročal ravnatelj inž. Lah.

Bilanca izkazuje 965.600 Din lastnega premoženja in 317.000 Din rezerv za izgube in dubioze. Bilančna vsota se je povečala na 59 milijona Din, dolg pri denarnih zavodih pa znaša 29 milijona. V računu uspeha je izkazana izguba od 67.748 Din.

Za tem poročilom so govorili razni delegati. K besedi se je oglašil tudi minister Ivan Pucelj, ki je bil navzoč na zborovanju.

Ob koncu zborovanja pa so navzoči skupno razpravljali o gospodarski krizi kmetijstva ter podali tudi obsežno resolucijo, ki navaja razne predloge, kako pomagati našemu kmetovalcu iz krize in črnih dni gospodarstva.

Zavarovanje pri tujih zavodih prepo-vedano

V svrhu zaščite domače valute je finančni minister na podlagi odredb pravilnika o regulaciji prometa z devizami in valutami odredil:

1. da se počenši s 1. januarjem 1932 smejo izdajati police jugoslovanskih zavarovalnic za zavarovanje življenja, pred požari, nesrečami in drugo samo v dinarjih.

2. da se zavarovalne police, izdane v dinarjih, ne smejo vezati na nobeno tujo valuto ne za zlato, in tudi se na zavarovalni polici ali kaki drugi listini ne sme določiti nikaka klavzula, ki bi se nanašala na tujo valuto ali zlate dinarje.

3. da se naši državljani ne smejo zavarovati pri inozemskih zavarovalnicah.

Vsaka kršitev teh odredb se kaznuje z denarno kaznijo po zakonu o kazenskih sankcijah z dne 8. oktobra 1931, tisti ki take kršitve sporoče, pa imajo pravico do tretjine plačane kazni.

Dr. Janko Kersnik - petdesetletnik

Ob koncu lanskega leta je slavil svojo petdesetletnico naš finančnik dr. Janko Kersnik, najstarejši sin slovenskega pisatelja Janka Kersnika. Jubilant se je v začetku posvetil odvetniškemu poklicu, kasneje pa se je posvetil finančni stroki. Po končanih hranišniških, finančnih in gospodarskih študijah, ki jih je dovršil na Dunaju, se je vrnil v Ljubljano, kjer je prevzel vodstvo Kmetске posojilnice, ki jo še danes vodi z veščo roko ter dosega častne uspehe. Poleg finančne stroke, kjer je naš jubilant prava odlika, se zanima predvsem za gospodarske probleme, v katere se dan za dnem pogloblja ter jih z uspehom rešuje. Njegovo udejstvovanje je vsestransko, zato ga tudi najdemo v mnogih organizacijah kot odličnega delavca. Je sodelavec pri Ciril-Metodovi družbi, Dečjem domu kraljice Marije, Rotary klubu; kot finančnik je dr. Janko Kersnik ravnatelj Kmetске posojilnice, podpredsednik Zadružnih opekarn, upravni svetnik Tvornice dušika v Rušah ter v nadzorstvenem odboru Jadransko-podunavske banke v Beogradu in še drugih. Povsod je s svojim znanjem neumorno na delu in zato je njegova oseba tako tesno strnjena v naše gospodarsko življenje. — Jubilantu še mnogo zdravih in uspeha polnih let!

Ivan Pucelj,
novi minister za socialno politiko.

Dr. Albert Kramer,
novi minister za trgovino in industrijo.

Pomagajmo si sami!

Ljudje, ki pridejo dandanes kod skupaj, skoro o nobeni stvari toliko ne govorijo kakor o (gospodarski) krizi. Ravno tako ga tudi ni časopisa, ki ne bi o krizi pisal dan na dan. In vsi, ki o krizi govorijo in pišejo, ugotavljajo, da kmetijski pridelki nimajo nobene cene, da ni denarja in kredita, da je obleka predraga in orodje predrago itd.

Takih in podobnih ugotovitev beremo na kupe. Žalibog pa ljudje pri samih ugotovitvah tudi ostajajo, nikjer pa skoraj ne beremo, kako naj si pomagamo, da pridemo iz teže zagate ven! Ravno to pa je najbolj važno; od samega pripovedovanja namreč, da je na kmetih hudo itd., kmet nima nič, kajti da je hudo, to ve vsak kmet sam brez pripovedovanja. Kakor vsaka stvar, tako ima tudi današnja gospodarska kriza svoj vzrok v preteklosti. Le zamislimo se nekaj let nazaj, v tiste čase takoj po vojni. Kako lepo in prijetno se je dalo takrat živeti! Denarja je bilo v izobilju, cene so bile trdne in zaslužki dobri. Kaj čuda, če so se takrat ljudje navadili dobro živeti! Ljudje, ki so prej le redkokdaj jedli meso, so ga jedli takrat vsak dan, pili so pa nič koliko. Vsi so bili lepo oblečeni in stiske ni bilo nikjer.

Žalibog smo takrat pozabili na to, da naš takratni denar ni bil zlat, ampak papirnat. Ta papir pa je začel naglo kopneti in danes se s strahom zavedamo, da smo takrat porabili preveč! Danes smo podobni človeku, ki prejme »prvegac« svoj denar, potem pa gre in vse skupaj zapravi v dveh dneh, 28 dni pa gleda y nebo.

Či smo takrat ustanavljali vse mogoče naprave, in sicer drage naprave, ki jih danes komaj še vzdržujemo. Le pogledimo naše res moderne šolske zgradbe itd. Mar nismo v tem oziru bili nekoliko preširoki in preveč radodarni?

Zato pa bo danes treba temeljito pregledati vse to, kar še imamo, s tem pa bomo morali začeti pametno in varčno gospodariti in izdajati le to in toliko, kolikor premoremo! Omejiti pa bomo morali svoje izdatke ne samo

v javni upravi, ampak tudi v našem zasebnem življenju in ertati bomo morali vse, kar neobhodno ne potrebujemo. Posebno pa bomo morali paziti na to, da nadomestimo vse, kar dobivamo sedaj iz tujine za drag denar, z domačim blagom. Dokler imamo doma dovolj lepega sadja, ne potrebujemo banan iz južne Amerike!

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolknih živcev, bolečinah v boku, zasoplenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih omotici, pobitosti povzroči naravna »Franz-Josefova« grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. — Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josefovo« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz-Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

**Dolžnost vsakega starega naročnika
je, da pridobi Kmetskemu listu
vsaj enega novega naročnika za
leto 1932.**

Zakaj pa ravno Kmetski list?

*Nekaj besed našim prijateljem.
— Vsi na delo!*

Ob novem letu imajo ljudje navado da začenejo »novo življenje«. Ljudje premišljejo, kaj naj v novem letu še obdrže in kaj naj opuste, da bodo bolj zadovoljni v novem letu, kakor so bili v starem.

Tudi časopise pregledujejo ljudje ob novem letu in se vprašujejo: Ali naj še naročim in kaj naj opustim?

Jasno je, da v dobi današnje brzine, ko je ves svet med seboj tesno povezan (telefon, radio itd.), tudi kmet ne more ostati brez časopisa. Kakšen časopis pa naj bere naš kmet?

Prav gotovo mora brati tak list, ki odločno zastopa in brani njegove interese in koristi.

Tak list pa je bil in bo ostal tudi v bodoče naš »Kmetški list«!

»Kmetški list« pa ne bo branil zgolj kmetških koristi, ampak bo zastopal vedno tudi interese vseh onih, ki delajo. To je delavec, to je obrtnik. Delavec in obrtnik sta gospodarsko silno tesno zvezana s kmetom, kar nam kaže zlasti najnovejši razvoj naše gospodarske krize. Naša naloga bo, da spravljamo interese kmetov, delavcev in obrtnikov v harmonično celoto.

Zato pa vsi krepko in odločno na delo za »Kmetški list«.

Ni vse zlato, kar se sveti!

Dandanes tudi pri nas že skoraj vsa večji kraj svoj »kino« in za film vlada tudi pri nas vedno večje zanimanje. Posebno radi vore ljudje o silnih dohodkih, ki jih imajo igralci in igralkе.

S temi milijoni pa žal bog v praksi ni tako hudo kakor ljudje govorijo. Res je sicer, da so nekateri igralci (igralkе) res dobro plačani, toda večina teh »govorč« pa je le — rek — Gospodarska kriza tudi pri nas ni prizanesla in danes, ko je toliko brez posla, poskuša vse, starc in mlado, najti kakšen zaslužek pri filmu. Silna ponudba ljudi pa seveda pritiska na cene, posebno v velikih ameriških mestih, in danes mora biti ženska, ki želi biti pri filmskih podjetjih zaposlena, že presneto lepa in imeti mora nekoliko sreče, da ne le tam skromen zaslužek.

Če torej berete kdaj nekaj o velikanskih plačah filmskih umetnikov, ne smete vsega gladko verjeti, ampak morate biti pr...

Obubožani ogrski plemenitaši.

Po vojni je zadelo obubožanje tudi ogrske plemiče, ki so nekaj sloveli kot silno bogati gospodje.

Tako so nedavno prodajali na javni dražbi zadnje ostanke premoženja grofa Esterhazyja. Prodali so njegovo žepno uro, tabakiro, zbirko pip (fajf) in pa njegovo palačo v Budimpešti. Ta grof je v zadnjih 6 letih napravil nad 4 in pol milijona pengov (ogrski zlati krona) dolga, čeprav je imel na leto okoli deset milijonov zlatih kron dohodkov. Denar je razmetaval med svoje prijatelje in prijateljice silno razsipno; plačeval je zanje dolge kar na debelo in jim kupoval dragocena darila za milijone. Ko pa mu je začelo primanjkovati denarja, je najprej začel prodajati svoja obširna posestva, sedaj pa, ko je tudi ta denar porabil, so mu prodali zadnje ostanke njegovega nekdanjega milijonskega premoženja.

Ing. J. Teržan:

Od besed v dejanje!

Kjerkoli in kadarkoli se snideta vsaj dva slovenska kmetovalca, ne manjka v njunem razgovoru žalostno poglavje o slabih cenah živine. Iz dnevnih časopisov, pod poglavjem »Poslanci med narodom« takisto vidimo, da je na vseh sestankih vprašanje slabih cen kmetijskih pridelkov na dnevnem redu. Nikdar ni bilo tako lahko ugotoviti vsesplošne želje naroda, kot je to mogoče danes. Kmetu je potrebno dobro vnovčevanje kmetijskih pridelkov, delavcu zaslužek in vsakdanji kruh. Ako imata ta dva stebra naše agrarne države denar, potem ga bodo imeli tudi vsi ostali.

Poljsko gospodarstvo je ono, ki dela v zadnjih letih z ogromno izgubo. Po statistiki je izračunano, da je svetovno kmetijstvo v letu 1930 vsled pada cen kmetijskih pridelkov izgubilo v primeri z letom 1926 petsto milijard dinarjev. Samo na poljedelskih pridelkih. Celokupna izguba v vseh kmetijskih panogah svetovnega gospodarstva pa iznaša okrog osemsto milijard dinarjev. Te številke govorijo jasno zakaj je v krizi vse svetovno gospodarstvo. Nadalje pa tudi povejo, da je obubožanje kmetijskega stanu privedlo v krizo delavstvo, industrijo in trgovino. Osemsto milijard dinarjev ima kmetijski stan na svetu manj; vsled tega ne more kupiti industrijskih izdelkov, industrija pa nima komu prodati. Iz tega bi sledilo, da bi s pravilno regulacijo cen bilo odpravljeno ono najtežje, kar danes mori kmetijski stan.

Vedno in ponovno obravnavanje teh vprašanj v obliki raznih poročil o gospodarskem položaju in na to sledečih debat ne more pomakniti to vprašanje iz mrtve točke. Zato se v glavah kmetovalcev opravičeno poraja slutnja, da oni, ki jim je naloga dana, da namestu njih rešujejo ta vprašanja ali nočejo ali pa ne morejo rešiti. Eno kot drugo je zelo kočljivo. Kmetijski narod izgublja vero v svoje predpostavljene. Čuti se osamljenega. Nima nikogar, ki bi mu lahko pritoževal svoje gospodarske težave, kot to dela s svojimi duševnimi v spovednici. Včeraj se mu je vzelo to, danes zopet drugo, a za vse skupaj se mu še ni dalo nič boljšega. Ako se mu skoraj priskoči na pomoč, in to v zelo izdatni meri, obstoja nevarnost, da bo vsaka poznejša pomoč prepozna, da vsaj deloma ublaži in potolaži kmetško stanje, ki ga lahko imenujemo gospodarsko razvalino.

Omenim naj samo primer, ki je za slovenskega kmeta v obče najkočljivejše vprašanje. To je cena živine. Ni osamljen slučaj, da je kmet peljal par voličkov na semenj in ker jih ni mogel prodati, jih je pustil na semnju, izročivši jih Bogu v roke. Zakaj to? Zato ker mu je to cenejše, kot če jih pelje domov in krmi celo zimo. Kilogram krme stane baš toliko kot kilogram žive teže.

Da živina pribere 1 kg žive teže, t. j. za 1 kg mesa, je potrebno, da poje živina okrog 1 kg prebavljive beljakovine, 6 kg škroba in 12 kg suhe snovi v obliki sena, slame, repe, krepke krme itd. Ako vzamemo, da rabi krava mlekarica ali pa tovarni vol dnevno: 3 kg sena, 3 kg slame in 40 kg repe in da na podlagi te krme pribere dnevno 1 kg žive teže, dobimo, da stane krma za 1 kg žive teže mesa

3 kg sena (1 kg po 90 para)	2-70 Din
3 kg slame (1 kg po 50 para)	1-50 »
40 kg repe (1 kg po 30 para)	12-— »
24 kg šrota (1 kg po 1-20 Din)	2-40

Skupaj 18-60 Din

Dobimo, da stane 1 kg žive teže po današnjih cenah kmetijskih pridelkov Din 18-60. K temu moramo še priracunati stroške za hlapca, za vzdrževanje hleva, za veterinarja itd.

Ako računamo za vse te stroške skupaj malenkostno vsoto Din 1-40 po glavi živine, dobimo da stane 1 kg žive vage Din 20—. Ako odračunamo od tega vrednost gnoja, pri kravah vrednost mleka, teleta in drugo, mislim, da bi bili naši kmetovalci zadovoljni, ako bi dobili za 1 kg žive teže živine 10 Din. Ta cena je ona, ki odgovarja gospodarskim stroškom in ki jamči za gospodarsko trdnost in napredek naše vasi, kjer se kmetovalci bavijo v prvem redu z živinorejo. Današnje cene živine od 70 para do Din 5— za 1 kg žive teže ne pokrivajo niti 10 odstotkov oz. 50 odstotkov od pridelovalnih stroškov. Kam to vodi si lahko odgovori vsak sam. Vendar pa hočem povedati tudi to, da bo današnje stanje uničilo vso našo živinorejo. Iz hlevov naših vzornih kmetovalcev bo izginila plemenska, selekcionirana živina, veselje za živinorejo bo skopnelo kot sneg na spomladanskem solncu. Da bodo delo, trud in materialne žrtve za ponovno vzpostavitev živinoreje mnogo večje v primeri s tem, kar se naj stori takoj sedaj, dokler še ni prepozno, je jasno. Poiščite takoj najprikladnejši način, da obvarujete našega živinorejca pred razvalinami njegovega gospodarstva. Dovolj je sestankov in visokoletečih govorov o gospodarskem položaju. Hočemo dejanj.

Dopisi

Lepod Krma. V Brestu je 25. dec. umrl posestnik Ivan Kušem v častitljivi starosti 79 let. Bil je ugleden gospodar, v prejšnjih letih dolgoletni občinski odbornik in predsednik krajevnega šol. odbora v Tomišlju. Bil je vedno tudi zvest pristaš napredne kmetijske misli. O njegovi priljubljenosti je pričal tudi lep pogreb, katerega se je udeležilo tudi gasilstvo in šolska mladina. Naj v miru počiva.

Bučka, srez Krško. Tudi iz našega kraja moram nekoliko poročati, kako se imamo. Imeli smo hudo sušo, tako, da imamo polovico manj pridelka, ko druga leta. Poleg te škode nam je pa še toča dvakrat tako oklestila trto, da nam je ostalo komaj četrt vinskega pridelka, in še tega ne moremo prodati. Je pa tudi dosti posestnikov, ki so po več mernikov ajde posejali in niso dobili niti semena nazaj. Vendar pa vseeno ne držimo rok križem ter se vzlic temu brigamo za bodočnost. Na dan volitev 8. novembra smo oddali le 140 glasov, pri prejšnjih volitvah pa smo oddali na Bučki ponavadi 150 do 165 glasov. Dobili smo okrožnico od Centralnega akcijskega odbora iz Ljubljane, da se izvoli krajevni akcijski odbor ter smo tudi takoj istega izvolili in sicer predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in 5 odbornikov. Imamo upanje, da bodo po navodilu okrožnice izvoljeni dosegli kar bode mogoče in dali tudi sosednim občinam dober zgled. Imamo tudi 4 nove občinske odbornike, ker so stari 8. novembra doma ostali.

Sv. Jedert nad Laškem. V nedeljo dne 10. t. m. takoj po sv. maši se vrši redni letni občni zbor »Sadjarske in vrtnarske podružnice« v šoli pri Sv. Jederti. Sadjarji, pridite vsi. Popoldan ob 16. uri se vrši občni zbor »Sokolskega društva« istotam.

Sv. Krištof pri Laškem. Vsem posestnikom v delokrogu Kmetijske podružnice Sv. Krištof se sporoča, da se zbira članstvo za leto 1932. samo še do srede, dne 13. januarja t. l. Članarina znaša kot lani Din 20—, ostalih Din 10— prispeva podružnica za vsakega člana. Člani prejmejo po eno jablanovo drevce brezplačno, dobivajo umetna gnojila po znatno nižji ceni in znatne podpore k cepljenju svinj itd. Kdor se še ni prijavil, naj se zglašuje čimprej pri najbližjem zaupniku podružnice, ki so prejeli tozadevne nabiralne pole. V letu 1931 je štela podružnica 267 članov posestnikov in dolžnost vseh zaupnikov ter članov je, da se potrudijo in to število še zvišajo. Res je kriza za denar, vendar se ta članarina z raznimi ugodnostmi in nasveti s strani podružnice dvakrat povrne. Naj ne bo hiše brez strokovnega glasila »Kmetovalca«.

Huda jama pri Laškem. Za novo leto je bilo precejšnje število rudarjev (večjih po-

stotkov od pridelovalnih stroškov. Kam to vodi si lahko odgovori vsak sam. Vendar pa hočem povedati tudi to, da bo današnje stanje uničilo vso našo živinorejo. Iz hlevov naših vzornih kmetovalcev bo izginila plemenska, selekcionirana živina, veselje za živinorejo bo skopnelo kot sneg na spomladanskem solncu. Da bodo delo, trud in materialne žrtve za ponovno vzpostavitev živinoreje mnogo večje v primeri s tem, kar se naj stori takoj sedaj, dokler še ni prepozno, je jasno. Poiščite takoj najprikladnejši način, da obvarujete našega živinorejca pred razvalinami njegovega gospodarstva. Dovolj je sestankov in visokoletečih govorov o gospodarskem položaju. Hočemo dejanj.

sestnikov in sinov) reduciranih v prid onim, ki niso posestniki. K temu ukrepu rudniškega vodstva je dala povod intervencija nekaterih delavskih zaupnikov. Pripravlja se odbor za ustanovitev »Narodne strokovne zveze rudarjev v Hudi jami«, kar je umestno in priporoča se vsem rudarjem, da se k isti pridružijo do zadnjega, ker organizacija brez narodne podlage in katere voditelji sanjarijo še vedno o povrnitvi gnilih političnih razmer, nima uspeha, osobito v sedanjih resnih časih. Ako obstoji organizacija, naj bo res iskrena zastopnica interesov članov — rudarjev.

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo, dne 13. t. m. se je vršil izredni občni zbor Kmetijske podružnice za okolico Sv. Jurij in Slatina Radenci. Od Kmetijske družbe v Ljubljani je prisostvoval zboru gosp. Ing. Lah. Izvolili so: novi odbor: načelnik gosp. Ivan Kreft, posestnik in vinogradnik; podnačelnik g. Leo Verzel, posestnik; tajnik g. Joško Glaser, upravnik banovinskih nasadov pri Kapeli; odborniki gg. Jakob Zemljčič, narodni poslanec ter gg. Zrnc Alojz, Franc Mlinarič, Franc Žinkovič, Ivan Štuhec in Joško Kupljen. Tudi v naših krajih je dosegla kriza svoj višek. Glavni dohodek tukajšnjega kmeta je bil vsakoletni pridelek vina. Letos je trta jako dobro obrodila ali tistega ni, ki bi ga konzumiral. Kleti so polne žlahtne kapljice, kmet pa mora jadicovati in misliti, kje bo dobil denar za svoje vsakdanje potrebščine. Živina ima minimalno ceno, poljskih pridelkov ne more prodajati, ker jih ima sam komaj dovolj. Kmet je bil, je in bo še vedno tisti, ki mora izmed zemljanov nositi najtežji križ na svojih ramenih.

Sv. Jurij ob južni železnici. Sestanek volilcev iz Šent Jurja in okolice se vrši dne 6. januarja 1931 ob pol 9 uri dopoldne v gostilni Cizelj. Na sestanek pride g. Ivan Prekoršek, narodni poslanec za celjski srez.

Kozje. Kakor se more presojati razmere in če jih prav dobro proučimo se ne bodo še tako kmalu zboljšale. Prepad je narastel pregloboko, da bi se lahko zboljšalo celotno stanje. Zadnjič sem se udeležil ustanovnega občnega zbora »Kmetijske prosvete« na Bučah. Videl sem, kako bi si kmetijski narod rad pomagalo do izboljšanja, vendar je danes že preveč osirotel, tako da izgleda nezaupljiv in plah. Treba bi bilo vsestranske pomoči potem pametne zakonodaje, da bi se ga dvignilo. Danes se najde gospodarje, kateri imajo polne kleti vina, živine in prašičev, a v denarnici niti kovača. Za preteklo praznike je vladala emd živinorejci prava anarhija pri prodaji mesa. Prodajali so dobro meso po 6, 5 in 4 dinarje. Niso pa mogli vsega prodati, ker ga je bilo preveč. Vzrokov, zakaj je do tega prišlo, je danes naštevati odveč. Ako bi bila pretekla letina slaba, bi nastalo še hujše gorje. Kako je bilo prav, kdor je varčeval, dokler se je z lahkoto dobival denar, danes bi pa mnogi varčevali pa ne morejo več. Okrog nas bo mnogo kmetij prodanih, ker so prezadolžene.

Novice

V zadnjo številko Kmetškega lista smo Vam priložili poštno položnico, katere se poslužite po možnosti takoj ker se ta rada zgubi. — Naročnina Kmetškemu listu ostane kakor doslej Din 30.— za celo leto.

Shodi narodnega poslanca Vekoslava Spindlerja.

V nedeljo 10. januarja 1932 bo imel narodni poslanec g. Vekoslav Spindler ob pol 9. zjutraj shod pri Stipčiču v Zibiki, ob 2. popoldne pa pri Flor. Gajšku v Loki pri Žusmu. Prebivalstvo vseh bližnjih občin je vabljeno, da se shodov udeleži.

Narodna banka kraljevine Jugoslavije odkupuje in plača: 1. celi predvojni srebrni denar: komade po 5 kron Din 11-60, 2 krone Din 4-50, 1 krono Din 2-25, 1 forint Din 5-90, 1 tolar Din 12-50. — 2. celi zlati denar avstro-ogrske krone po 20, približno 229 Din; napoleondore približ. Din 218-60; ameriške dolarje po 10, približno 567 Din; avstrijske šilinge po 25, približno 199 Din.

Pobiranje občinskih trošarin v letu 1932. V »Službenem listu« dravske banovine je objavljen razglas kr. banske uprave, ki dovoljuje, da smejo vse občine dravske banovine, izvzemši avtonomnih mest Ljubljane, Maribora in Celja, pobirati v času od 1. januarja 1932 naprej pa do odobritve proračunov, odnosno razglasitve eventualno zvišanih trošarin občinske trošarine v isti višini, kakor so bile odobrene po proračunih za leto 1931.

Vse one, katerim smo poslali žepni »Kmetijski koledar« v razprodajo, vljudo prosimo, da iste čimprej razpečajo in nam izkupiček po odbitku provizije nakažejo po poštni položnici, ki je bila priložena koledarjem.

Kmetijski pouk po radiu, v prvi polovici januarja 1932. Odbor za radio-predavanja sporoča, da se vrše v prvi polovici meseca januarja 1932 naslednja kmetijska predavanja: v nedeljo dne 10. januarja predava ravnatelj mlekarške šole ing. Šabec o predmetu: »Kako je z mlekarstvom drugod in kako je pri nas?« V četrtek dne 14. januarja ob 18. uri predava ravnatelj mlekarške šole ing. Šabec o predmetu: »Pota in cilji k podvigu našega mlekarstva«.

Požar je upepelil minulo soboto gospodarsko poslopje posestnika in gostilničarja Zupana v Brezju pri Mariboru. Ogenj se je tako hitro razširil, da so številne požarne brambe, ki so prihitele takoj na lice mesta, zamogle ubraniti le še ostalo poslopje. Kako je ogenj nastal ni dognano, domneva pa se, da je bil podtaknjen, ter se v tej smeri tudi vrši preiskava.

Hrvatski pisatelj Avgust Šenoa, med Slovenci znan zlasti po prevedeni ljudski povesti »Kmečki punt«, ki je umrl pred 50. leti, je letos med brati Hrvati predmet velikih proslav. Na njegovi rojstni hiši v Zagrebu so zagrebška kulturna društva odkrila spominsko ploščo. Lep njegov spomenik se pa nahaja v Zagrebu na Akademskem trgu.

Poskušen samomor dveh Slovencev v Zagrebu. V ponedeljek ponoči si je hotela končati v Zagrebu življenje 67 letna hišnica iz Rogaske Slatine Marija Čezmič. Popila je manjšo količino luga, pa so ji izprali želodec in jo ohranili pri življenju. V ponedeljek zjutraj je pa popila večjo količino octove kisline 38-letna hišnica Marija Mar iz Maribora. Tudi njo so prepeljali pravočasno v bolnico in ji rešili življenje.

Zima ga je rešila. Pod Ahlinovim kozolcem na Ilovici pri Ljubljani so našli za Božič 43 letnega vojnega invalida Franca Keržiča zmurnjenega.

Borba z volkovi v južni Srbiji. Zaradi vi. sokega snega, ki je zapadel v planinah okoli Bitolja, so se pojavile črede volkov, ki napadajo živino. Tako je čreda lačnih volkov napadla živino v selu Orahovu pri Bitolju. Le s težavo so jih seljaki pregnali s streljanjem. Pastirji imajo dosti posla, da odganjajo volkove od svoje živine s pomočjo ovčarskih psov.

Zopet žrtev noža. Na Stefanovo so se v neki gostilni pri Loki pri Žusmu sprli fantje iz okoliških vasi. Iz prepira se je razvil hud pretep, med katerim je zabodel neki Albert Vršak 21-letnega posestnikovega sina Franca Hrovatiča iz Dobrine, občina Loka pri Žusmu z nožem v levo stran hrbta in mu nevarno ranil pljuča. Hrovatiča so prepeljali v celjsko bolnico.

Podgana raztrgala otroku levo roko in ramo. Postrežnica Slava Žurman v Zagrebu ima pet mesecev staro dete, ki ga je pustila na stanovanju, sama je pa odšla na delo. Ko se je njena gospodinja vrnila, je našla v zibelki veliko podgano, ki je baš grizla otročičku levo ročico, a na rami je že zijala globoka rana. Vsa zibelka je bila krvava. Prestrašena gospodinja je prepodila podgano, vzela otročička iz zibelke in ga odnesla k zdravniku, ki ga je poslal v Pasteurjev zavod.

Dve nesreči. Ana Dobrajc, 63 letna kajzarica iz Velike Kostivnice, občina Smartno pri Litiji, je včeraj na poledenelih tleh padla in si zlomila levo nogo. — Jože Kokalj 17-letni sin posestnice iz Gorice, pošta Golnik, je včeraj z očetom vozil iz gozda drva. Nenadoma se je pa voz zvrnil nanj in mu zlomil levo nogo. Oba ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnico.

Zastoni!

Kmetiski list boste prejeli lahko popolnoma zastonj celo leto, ako se obvežete, da mu boste pridobili tekom enega meseca vsaj 8 novih naročnikov. Pri glasite upravi samo svoj naslov, da Vam pošlje potrebno zbiralno polo in položnice. — Naročnina Kmetškemu listu ostane kakor doslej Din 30.— za celo leto.

Težka nesreča na cirkularki. Včeraj so v ljubljansko bolnico prepeljali 27-letnega žagarja Alojzija Levstika iz Orteneka pri Ribnici. Žagal je drva, pa je zašel z desno roko pod cirkularko, ki mu jo je med zapestjem in komolcem odrezala. Levstik je izgubil precej krvi.

Lovce in volk skupaj v jami. V okolici Krnjaka se je te dni pojavila čreda volkov. Volkovi so drzno napadali živino v stajah in povzročali škodo. Zato je sreski poglavar v Vojniču odredil pogon na volkove, katerega se je udeležilo nad 50 lovcev. Eden lovcev je dal izkopati 3 metre dolgo jamo, v katero naj bi pri pogonu padel kak volk. V resnici je padel v jamo volk, katerega je lovec skušal ubiti s kolom, pri tem pa se je lovec sam prevrnil v jamo. Volk se je nepovabljenega gosta nekoliko prestrašil, mu skočil na pleča, pobegnil iz jame ter izginil v gosti šumi.

V smrt zaradi bolezni. V vasi Drugovac pri Smederevu si je 60-letni kmet Milorad Joksić z britvijo prerezal vrat in zjutraj so ga našli v izbi mrtvega. V smrt ga je pognala dolgotrajna bolezen.

Aretiran trgovec z dekleti. V Indiji so odkrile oblasti tolpo, ki je prodajala dekleta. Trgovina z dekleti je bila razpredena po vsem Sremu. Policija je aretirala Dušana Pavloviča, ko je hotel odvesti dve žrtvi k svojemu klijentu, ki ju pa ni hotel sprejeti. Dekleti sta bili stari kvečjemu 15 do 17 let.

10 litrov krvi žrtvoval. Na vseučiliški kliniki prof. dr. Kostića v Beogradu je bila te dni izvršena transfuzija krvi in rešili so življenje kmetu Paji Markovu. Na kliniki je jockey Stevan Elhorn, ki je v tem pogledu neverjetno požrtvovalen. Žrtvoval je namreč že celih 10 litrov krvi in rešil smrti 14 bolnikov. Njegovo zdravje pa s tem ni prav nič trpelo.

Lani je umrlo 3236 Zagrebčanov. V Zagrebu je umrlo lani 3236 prebivalcev, kar pomeni, da znaša umrljivost 3-2 odstotka. Zanimivo je, da umira v Zagrebu več moških kakor žensk.

Burja prevrnila dva vagona. Na Hrvatskem Primorju, posebno na Sušaku, je razsajala od četrta do sobote zvečer tako močna burja, da je odnesla z neke hiše streho in prevrnila dva vagona osebnega vlaka, ki je krenil iz bakarskega pristanišča. K sreči je prevrnila vagona v hrib in ne na nasprotno stran v prepad.

34.000 povoženih v enem letu. Zaradi avtomobilskih nesreč je umrlo l. 1931 v Zedinjenih državah 34.000 oseb. Tako število smrtnih žrtev je v Ameriki prinesla svetovna vojna.

Ogromne poplave v Ameriki. Iz Menfisa poročajo, da je reka Mississippi zelo narastla in preplavila bregove. Baje je že okrog več tisoč hektarjev zemlje pod vodo. 250 tisoč ljudi dem grozi poplava. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da se ljudje spravijo na varno.

Sam se je križal. Iz Bruslja poročajo, da se je v ondotni umbolnici neki blaznež v navalu svoje bolezni smatral za Kristusa. Zbil si je iz lesa križ ter se nanj pribil z žebli. Ko so strežaji opazili njegovo dejanje, je bil že tako izčrpan, da je kmalu potem, ko so ga prenesli na kirurški oddelek, umrl.

Legije podgan v Parizu. Na prostoru pariške kolonijalne razstave so pred kratkim odkrili naravnost neverjetno visoko število podgan, ki so se bile ustavile v Vincennesu. Po poročilih očividcev je živali toliko, da jih ni mogoče iztrebiti. Pariške ustanove, ki skrbijo za higijeno, pravijo, da ne razpolagajo z dovoljnimi sredstvi, ki bi lahko uničile zalego. Zdaj iščejo drugih virov in pripomočkov, s katerimi bi živali zatrli.

Svetilni plin iz kave. V Rio de Janeiro v Braziliji so nakopičene tolikšne množine kave, da ne vedo kam z njo. Sedaj so ugotovili, da tleči kupi kave proizvajajo plin, ki se da izkoristiti za razsvetljavo. Na ta način hočejo oskrbeti vse velemesto z razsvetljavo iz kavinega plina. Pri nas je pa kava tako draga.

Film Wilhelma II. Nemška filmska produkcija je izdelala film iz življenja bivšega nemškega cesarja Wilhelma II. v Doornu. Pri predvajanju tega filma v belgijskih in francoskih mestih je prišlo do burnih protestnih demonstracij in je moral biti ta film odstavljen s programa.

Nova vlada na Kitajskem. Predsednik nove kitajske vlade je Lin Sen. Kitajska narodna vlada obstoji iz 6 svetov, in sicer izvrševalni, zakonodajni, pravni, preiskovalni in nadzorni svet. Predsednik izvrševalnega sveta ima približno iste pravice, kakor predsednik francoske republike.

New Fundland bankerot. Angleški dominijon New Fundland, velik otok ob Kanadi, ki meri 400.000 kvadratnih kilometrov in šteje blizu poldrug milijon prebivalcev, je najavil bankerot. Vlada je hotela odvrniti katastrofo na ta način, da je ponudila otoku v nakup Kanadi za 125 milijonov dolarjev, če sar pa ta ni sprejela.

Število brezposelnih v Nemčiji je naraslo na 5.349.000, število brezposelnih v Angliji je padlo na 2.573.000. Zadnji izkazi so od 15. t. m. Zrcali se dobro posledica funtovega padca.

Papež je izdal za novo leto okrožnico »Lux viritatis«, v kateri zlasti opominja pravoslavne kristjane, da se zopet vrnejo v rimsko cerkev.

Finska bo zopet pila. Končni rezultat glasovanja o prohibiciji na Finskem je pokazal, da je glasovalo 29 odstotkov prebivalstva za to, da ostane alkoholna prepoved v veljavi, 1 odstotek za to, da se dovolijo alkoholne pijače z manj kot 12 odstotkov alkohola, 70 odstotkov pa za to, da se prepoved ukine.

Spomenik brezposelnim. V Westerhausenu na Nemškem so odkrili svojevrsten spomenik z napisom »Spominu brezposelnih v letu 1931«.

Ogrski kmetje se puntajo. V občino Gyülevész je prišel okrajni notar Mihael Kovács z dvema pomočnikoma po uradnih poslih. Med kmeti se je takoj raznesla vest, da so prišli izvrševati rubeži za zaostale davke. — Kmetje so začeli zvoniti z zvonovi vaške cerkve, nakar so se zbrali vsi občani, oboroženi z različnimi predmeti in so sprejeli notarja s točo kamenja. Ranjeni notar je moral zbežati. Prihodnji dan so žandarji aretirali osem kmetov.

Težak položaj poljskih kmetov. Nezmožnost krmiti živino in splošno osiromašenje kmetkega ljudstva v vzhodnih provincih je povzročilo katastrofalen padec cen goveje živine, svinj in ovac. Tako so prodajali na trgu v Varšavi živega ovna za 2 in pol do 3 zlate, živo svinjo za 60 grošev, enako za kuro ali pa za en kilogram telečjega mesa, ki so ga tudi prodajali za 60 grošev. Za konje so mešetariji ponujali 10 in še manj zlotov! Nek kmet je iz jeze konja, ki ga je prignal na trg, utopil; drugi kmet je prodal grivo in rep, ki ju je konju odstrigel, konja samega pa pustil na trgu, naj ga vzame kdor hoče zastonj, v nadi, da bosta konju griva in rep čez par let zrastle do primerne dolžine. — (1 zlot je danes 6 Din 33 par.)

Gospodarstvo

Tudi obrtnikom se slabo godi

O položaju naših obrtnikov so poročali na zadnji seji ljubljanske Zbornice za TOI to-le:

Tudi za obrtništvo pomeni preteklo leto težko gospodarsko preizkušnjo. Splošna gospodarska kriza je občutno zadela vse stroke obrtništva brez razlike. Obrtnik po mestih in industrijskih centrih je trpel pomanjkanje naročil s strani meščanskih in delavskih slojev, katerim so povzročile redukcije plač, mezd in zaposlenega osebja močen padec kupne moči. Prav tako je postal vedno težji položaj podeželskega obrtnika, ki je odvisen od naročil in plačilne zmožnosti kmeta.

Roko v roki z vedno večjim pomanjkanjem naročil se pojavlja v zadnjem času tudi stalno nazadovanje cen obrtniškim izdelkom. To velja tako za oblačilne in živilske stroke, kakor za lesne, kovinske in gradbene obrte. Kjer je zaznamovati povišek cene, sta temu kriva le draginja surovine in povišek režije. Prisilno določanje cen s strani oblasti je težko pogodilo nekatere živilske obrte. Smatramo za neizogibno, da se upoštevajo pri kalkulaciji režijski izdatki, ki jih prizadeti obrtniki lahko nepo- bitno dokažejo.

Gospodarsko krizo poslabša še posebno

poostrena inozemska konkurenca.

Čevljarska stroka na primer ni prizadeta samo pri novih čevljih, temveč so ji začele od- vzemati številne popravilnice Bafe tudi po- pravila. — Zbornica je s posebno spomenico opozorila ministrstvo trgovine in industrije na nevarnost položaja čevljarske stroke ter pro- sila, da se Bafi ne dovoli odpiranja mehaničnih popravilnic čevljev. Nič boljši ni položaj v konfekciji. Tovarna izpodriva ročno delo. V ši- viljski stroki je konkurenca potisnila zaposle- nost in ceno na minimum, ko postaja delo že nerentabilno. Pletilska obrt se je izredno raz- vila, odkar se je to delo mehaniziralo. Ako se vpoštevajo poleg obrtnih pletilk še one, ki de-

lajo brez obrtnega lista, gre njihovo število v stotine. Domač trg je z njihovimi izdelki prena- sičen. Sedlarska stroka izgublja glavno delo, t. j. dela za konjsko vprego in luksuzne vozove. Vzdrži le še oni, ki se specializirajo na motorna vozila, za kar pa so potrebne znatne investicije za delavnico in orodje. Podobno velja za kolar- ski obrt. Kovaškega dela je vedno manj. V vod- ni, osobito pa kurilni instalaterski obrti se ob- čuti huda konkurenca inozemskih podjetij, ki v zvezi z dobavo instalacijskega materiala pogo- sto prevzemajo pod firmo domačinov tudi mon- tažo naprav.

Hujše od legalne konkurence škoduje obrt- ništvu

konkurenca nelegalnega obrtovanja,

ker odjemljejo obrtniku delo in zaslužek ljudje, ki so v svojem glavnem poklicu brezposelni ali slabo zaposleni, pa posegajo po neupravičenem rokodelskem delu. Posebno težak je v tem po- gledu položaj podeželskega obrtnika.

Pobijanju nelojalne konkurence in šušmar- stva je posvečala zbornica posebno pažnjo. V novem obrtnem zakonu je v tem oziru vlada ustregla opozoritvam in predlogom zbornic ter sprejela v zakon med drugim posebno zaščitne odredbe proti nelegalnemu obrtovanju, ki se je doslej skrivalo za raznimi družbami in gospo- darskimi zadrugami. Četudi se zlo nelegalnega obrtovanja kljub najenergičnejšim ukrepom ne bo moglo nikoli popolnoma odpraviti, je ven- darle upati, da se bo moglo vsaj primerno omejiti.

Vprašanje obrtniških kreditov

postaja s tehničnim in komercialnim razvojem obrta vedno važnejše. Obrtnik potrebuje kredit, ako naj izvrši v delavnici moderne preureditve in investicije. Še bolj pa ga potrebuje, ako se hoče potegovati za večje dobave, bodisi posamič ali v družbi. Vprašanje pridobitve državnih do- bav je poleg olajšanja pogojev za male obrtneke odvisno v veliki meri tudi od obrtniškega kre- dita. Zato je zbornica tudi v preteklem letu po- svečala vso pažnjo temu vprašanju.

Kreditiranje obrtnika so vršili po mestih razni bančni in drugi denarni zavodi. Na deželi je delal obrtnik s tamošnjimi posojilnimi in hra-

Inž. Ahačič:

Racionalno ravnanje z delavno živino

O muskulaturni energiji.

Od kod delazmožnost, moč, energija, ki jo imajo živali?

Vsako živo bitje je toplo. To toploto do- biva od počasnega zgorevanja, ki se vrši v njem. Za vsak življenski pojav je to segre- vanje nujno potrebno, kakor je n. pr. potre- bno zakurjeno kurišče v parni lokomotivi, če naj steče. Živalsko telo pa ne zgoreva le v kurišču, t. j. v želodcu, temveč povsod, kjer je toplo. V vsakem najmanjšem delcu, v vsa- ki celici. To pa zato, ker je celo človeško telo gorljivo in mu v vsa ko celico prinaša kri za vsako gorenje potrebni zrak. Z zra- kom se napoji kri pri udihu v dihalnih plju- čah. Srce jo s svojim utripanjem požene po celem telesu. Tu odda kri svež zrak in odnese s seboj izrabljen zrak, »dim«, ki ga izdihava- mo. To gorenje se vrši tako počasi, da ne vidimo gorenja, temveč ga zaznavamo le po toploti. »Življenje tli«. Pri tem zgorevanju se seveda živalsko telo kakor vsako drugo ku- rivo najprej razkrajja, uničuje. To zgubo mo- romo nadomestiti s krmo, ki jo žival pri pre- bavi najprej razkrajja in si potem iz njenih se-

stavnih delov zgradi sebe svoje telo. S krmo nadomešča torej žival razkrojene »požgane« dele. Pa ne samo to! Če je žival mlada, t. j. če še raste, si iz krme ustvarja svoje nove te- lesne dele. V tem slučaju ne rabi krme le za ohranitev telesa, temveč tudi za njegov raz- voj.

Za golo življenje (gorenje) je torej vsakemu živemu bitju potrebno dvoje: zado- stna krma (k u r i v o) in dihanje (z r a k).

Če dobiva žival več krme, kot ji je po- trebno za kritje razkrojenih in rastočih teles- nih delov, potem ravna živalsko telo z odviš- no »produkcijsko« krmo lahko na dva načina:

1.) Krma se pri prebavi ne izrabi, sežge do konca, temveč se shrani v živalskem telesu za rezervo. Krmne sestavine se spremenijo v živali v mast, oziroma loj, v beljakovine (me- so, kri, sokovi itd.) in muskulaturni sladkor glikogen. Nabiranje rezerve v živalskem te- lesu je cilj pitiranja. To poglavje ne spada v okvir tega članka.

2.) Produkcijsko krmo izrabi, sežge ži- valsko telo do kraja in pretvori pri tem sežigu nastalo toploto v musku- laturno delo. Slično se n. pr. pretvarja kuriščna toplota pod parnim kotlom v delo najrazličnejših strojev. Ne pretvori se pa vsa krmna toplotna vrednost v delo, ker se je pri vseh vmesnih kompliciranih procesih mnogo zgubi. Eksperimenti na človeku in na živalih so v zadnjem času pokazali, da se izrabi za muskulaturno delo povprečno $\frac{1}{3}$ toplotne vrednosti produkcijske krme. Krmno toplotno vrednost določajo tako, da zmerijo v poseb-

nih pripravah toploto, ki nastane pri sežigu te krme. Od tega zneska odštejejo toplotno vrednost krmnega neporabljenega dela, ki se po večini izloča v blatu.

Vir delazmožnosti je torej krma, in sicer v s a prebavljiva krma in ne morda le ta ali oni krmni sestavni del, in tudi živalsko telo samo. Navadno prihajajo za tvorbo energije najbolj v pošteveh ogljikovi hidrati, t. j. sladkor (repa, pesa), škrob (krmne korenine n. pr. krompir, žito itd.) in celuloza (trdo seno, sla- ma itd.). Saj so ogljikovi hidrati najcenejši; žival jih dobiva daleko največ s svojo krmo in jih tudi lahko brez škode konzumira v ve- liki množini. Za njimi prihajajo največ v po- števeh mašče (n. pr. mastna semena, njihove tro- pine itd.). V živalskem telesu se pa za tvorbo energije izrablja v muskulaturi nabran sla- dkor glikogen. V zvezi z važno vlogo, ki jo ima glikogen pri ustvarjanju mišičnega dela, je tudi velika sladkost konjskega mesa. Konj- ski organizem, ki v nasprotju z ostalimi do- mačimi živalmi, zahteva urejen mišičen na- por oziroma vsaj redno gibanje, ima največ za to potrebnega sladkorja.

Važnost ogljikovih hidratov za vztrajen muskulaturni napor so od pamtiveka poznali delavci, ki so opravljali težko delo. V odmoru so pojedli veliko štruco kruha, lonec polente ali kaj sličnega. Še več energije dajo mašče (mast, oglje, slanina itd.), so pa v splošnem predraga in se jim organizem kmalu upre, če jih dobiva v večji meri dalj časa. Odkar o- pravljajo najtežje delo stroji, postaja delav- čovo kosilo mesto štruče košček salame,

milnimi zadrugami, ki so mu poprej skoro do cela zadoščale. V tem je bil eden glavnih vzrokov, da ni kazal doslej posebnega zanimanja za kredit Znanstvene banke, ki je bil vrhu tega zvezan še z raznimi formalnimi težkočami.

Za tehnično izpopolnitev obrta

Moremo v prejšnjem letu zaznamovati znaten napredek. Moderni izpopolnitvi mizarstvih delavnic, ki so v tem pogledu prednjačile ter si ustvarile ugodne pogoje za kvalitativno in kvantitativno konkurenco z najboljšimi inozemskimi izdelki te vrste, so sledile tudi druge stroke. V mnogih kovinarskih obratih se instalirajo pogonske naprave in stroji, ki bistveno olajšujejo delo, povečujejo kapaciteto pri relativno zmanjšani režiiji ter omogočajo večjo preciznost izdelave. Omeniti je vedno pogostejšo uporabo nove varilne tehnike, ki jo pospešujejo osobito zbornični tečaji za avtogeno varenje. Instalacijska stroka zaznamuje velik napredek posebno glede instalacije centralnih naprav, pri kateri smo bili še pred kratkim skoro popolnoma odvisni od tujcev. Zbornični obrtnopospeševalni zavod je posvetil razvoju teh strok posebno pažnjo ter je podelil v več primerih podpore domačim mojstrom, da so se mogli izpopolniti v inozemstvu. V prehranjevalni stroki opažamo tehnični razvoj pri pekarnah, ki v vedno večji meri uvajajo moderne peči. Tudi stavbna stroka vedno bolj mehanizira svoje obratovanje, zlasti v pogledu železobetonske tehnike. Huda konkurenca je dovedla tudi oblačilne stroke do tega, da so začele uvajati strojno delo. Tako so že začeli tudi nekateri čevljarji uporabljati razne rokodelske pomožne stroje na električni pogon.

Važno je nadalje, da posveča obrtništvo posebno pozornost osobito knjigovodstvu in kalkulaciji, kjer ga podpira zbornica s posebnimi tečaji, ki jih prireja njen zavod za pospeševanje obrta.

Jajca. Do sedaj je bila situacija na jajčnem tržišču medla. Ker pa je sedaj po celi Evropi nastopilo ostro zimsko vreme, ki bo jajčno produkcijo zadrževalo, bo kmalu postalo gotovo pomanjkanje blaga in se bodo cene dvignile. Mali znaki za to se že pojavljajo.

Sladkorna tovarna v Vrbasu (Vojvodina) je peso predelala. Večina seziljskih delavcev, ca. 700 je sedaj seveda odpuščena. Predelanih je bilo ca. 12.000 vagonov sladkorne pese.

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky et Co., Dunaj.) Prignanih je bilo 2317 goved, iz Jugoslavije 104. Cene: voli najboljši 1.85—1.95, I. 1.55—1.80, II. 1.35—1.45, III. 0.85—1.25. Krave: I. 1.05—1.20, II. 0.82—1, biki: 0.85—1.20, klavna živina 0.50—0.80. Tendencia: Prvovrstni voli so ostali v ceni neizpremenjeni, biki in klavna živina pa se je pocenila za 5 grošev.

Pšenice iz Jugoslavije je uvozila Češkoslovaška v novembru 310.000 stotov, iz Rumunije 306.000, vsega skupaj 688.000 stotov novembra 498.000 stotov v lanskem novembru. Vidimo, da pridejo poleg Jugoslavije in Rumunije druge države kaj malo v poštev.

Živina. Živinski sejem v Kranju, dne 28. decembra. Na trg so prignali 39 volov, cena 3—5 Din za kg; 27 krav, cena 1.50—3 Din; 3 telice, cena 2.50—4 Din; 4 teleta, cena 5—6 Din; 43 prašičev, cena pitanim špeharjem 6.50, 7—7.50 Din, pršutarjem 5—6 Din za kilogram.

Uvoz koruze in ječmena v Grčijo. Trgovska zbornica kraljevine Jugoslavije v Solunu je prejela od ministrstva za trgovino v Atenah obvestilo, da je grška vlada odobrila na predlog grškega ministrstva za kmetijstvo carine prost uvoz za gotove količine koruze in ječmena. Uvoz se mora izvršiti do 15. januarja ter je dovoljen za 11.850 ton koruze in za 500 ton ječmena. Uvoz se bo vršil preko grške agrarne banke, grških kmetijskih in nabavljalnih zadrug in preko trgovcev.

Dvodnevni kletarski tečaj se bo vršil dne 27. in 28. januarja t. l. na banovinski trsnici in drevesnici v Kapeli pošta Slatina Radenci. Pouk je teoretičen in praktičen in traja dnevno od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. Oddaljeni obiskovalci tečaja dobe prenočišče in prispevek za hrano. Zanimanci, ki se žele tečaja udeležiti, naj to javijo z dopisnico najkasneje do 20. januarja t. l. upravi zgoraj navedene ustanove.

Preložitev vinskega sejma in vinske razstave v Ljutomeru. Po raznih vesteh smemo vinogradniki pričakovati, da se bo trošarina na vino nekoliko znižala in da bo gostilničar plačal trošarino samo od soda, ki ga bo dal na pipo in ne od vse vpletene množine. Vinski kupci in gostilničarji čakajo zato z nakupi, ker bi radi bili deležni teh olajšav. Radi tega sta ljutomerska in gornje-radgonska vinarska podružnica preložili vinski sejem z dne 12. januarja 1932 na 9. marca 1932. Takrat bo vino let a 1931 že pretočeno in dozorelo ter bo pokazalo vse svoje izredne vrline, interesent pa si ga bo mogel nabaviti tudi večjo količino. Povrh so devizne odredbe v inozemstvu sedaj tako stroge da je dopotovanje inozemskih interesentov, ki so pokazali mnogo zanimanja za naš letošnji pridelek, skoro izključeno otežkočena pa je tudi vsaka kupčija z inozemstvom. Ti razlogi so napotili vinarski podružnici v Ljutomerskem srezu da sta preložili vinski sejem in vinsko razstavo na označeni ugodnejši čas. Dosedanje prijave vzorcev za sejem, ostanejo v veljavi ako vinogradniki do marca ne bodo prodali svojega pridelka. Nove prijave sprejema kakor dosedaj do 25. februarja 1932 mestna občina ljutomerska. Prav tako do 4. marca 1932 vzorce in sicer od vsake vrste najmanj tri steklenice po 7/10 l.

Devetmesečni tečaj za vinarstvo, sadjarstvo in kletarstvo na banovinski trsnici in drevesnici v Kapeli se bo letos zopet vršil od 1. marca do 30. novembra. V tečaj se sprejme 12 dovolj razvitih in zdravih kmečkih in viničarskih mladeničev v starosti najmanj 16 let. Pouk je praktičen in teoretičen. Gojenci dobe prosto stanovanje, brezplačno popolno oskrbo in mesečno po Din 50— za nabavo potrebnih učil in drugih malenkosti. Lastnoročno pisane in s kolki za Din 25— kolkovane prošnje, opremljene s krstnim listom, zdravniškim spričevalom, odpustnico ljudske šole, npr. stvenim spričevalom in izjavo starišev, da pustijo prosilca ves čas v tečaju, je osebno predložiti ali poslati do najkasneje 15. februarja t. l. upravniku banovinske trsnice in drevesnice v Kapeli pošta in žel. postaja Slatina Radenci.

Normalno torej opravlja žival delo z močjo, ki ji jo dasta krma in glikogen. Če pa zahteva delo še večje energije, t. j. če mora oddati žival še več moči, oziroma če je krma prepičala, dela žival na račun v sebi nabrane rezerve (mast in meso). In če ni več rezerve, počke za tvorbo energije svoje ostalo telo. Od rezerve izrablja najprej mast. Šele ko je mast že vsa porabljena, se začne razkrajati tudi beljakovine. Če pa ne pride tako daleč (in tako daleč ne sme priti!) t. j. če odgovarja množina z delom oddane energije množini s produkcijsko krmo dobljene energije, se po mnenju večine sodobnih strokovnjakov ne izrablja v delajoči živini prav nič več beljakovin, kakor bi se jih izrabilo, če bi živina mirovala. Iz tega sledi zopet že omenjeno dejstvo, da so za produkcijsko krmo mnogo važnejši ogljikovi hidrati in mašče od drugih beljakovin (detelja, stročje, industrijski produkti itd.). S čim krmimo najbolj ekonomično delavno živino glej v poznejših odstavkih.

Ravnanje z delavno živino v splošnem.

Res je: če kmet pri tem gleda na recepte, bi mu živina krknila! Zato mu ne dajem nikakih predpisov in mu tudi v splošnem ne povem ničesar, česar že ne bi vedel sam. Le za kaj je dobro oz. slabo, kar dela, o tem se malo pomenimo.

Za dobro izrabljanje krme pa živini je potrebno, da so za vsako vrsto živine glavne krmne komponente, t. j. beljakovine, mašče in ogljikovi hidrati v določenem razmerju, t.

j. da je krmna mešanica pravilna. Preveč ene ali druge snovi povzroča izgubo krme v blato ali vpliva neugodno na živalsko zdravje. Še slabše posledice ima lahko pomanjkanje potrebnih komponent v krmu. Zato gleda vsak umen kmet na to, da je krma pravilno sestavljena, obenem pa skrči kar najbolj najdražje krmne dele, t. j. beljakovine. V sodobnih živinorejskih knjigah najdemo cele tabele »krmnih razmer«, ki nam povedo, kako naj bo sestavljena živalska krma v posameznih slučajih. Krmno razmerje izraža težo beljakovin v krmu napram teži ostale prebavljive krme, t. j. mašče in ogljikovih hidratov. Ker da do mašče povprečno 2.44krat toliko energije kot ista teža prebavljivih ogljikovih hidratov, moramo mašče v krmu pomnožiti z 2.44, če jih hočemo izraziti skupno z ogljikovimi hidrati. Krmno razmerje 1 : 6.1 pravi n. pr. da pride na 1 kg krmnih beljakovin skupno 6.1 kg ogljikovih hidratov in preračunanih mašč. Praktičen primer naj bolje razjasni krmno razmerje: dobro seno vsebuje povprečno: 7.4% beljakovin, 1.3% mašč in 41.7% ogljikovih hidratov. Krmno razmerje zanj je torej = beljakovine : 2.44. mašče + ogljikovi hidrati = 7.4 : 1.3.2.44 + 41.7 = 7.4 : 44.87 ali skrajšano 1 : 6.1. Čim ožje je to razmerje, t. j. čim več beljakovin vsebuje krma, tem boljša je do gotove meje, a tudi tem dražja. Za delavno živino sme pasti krmno razmerje v splošnem na 1 : 7 do 1 : 8. Skrči se pa naj na 1 : 6, če dela zelo mlada živina, ki rabi mnogo beljakovin za svoj še razvijajoči se organizem, in če naj dela žival zelo naporno.

Muskulturno delo lahko povzroča novo tvorbo mesa: jačanje muskulature. Zato mora biti za delovno živino omenjena množina beljakovin v krmu, ker jih rabi za vzdrževanje svoje pojačane muskulature (= beljakovin!) Močne mišice ostanejo živali tako dolgo, dokler trajajo pogoji zanje, t. j. delo in zadostna krma.

Krma delovne živine naj ne bo obsežna, temveč koncentrirana t. j. malo dobre krme in ne mnogo slabe. Preobsežna krma obteži namreč prebavne organe, kar jemlje živali veselje do dela in zmanjšuje s tem delavni uspeh. — Preveč vodena krma spoti žival. — Živali naj se tik po krmu nekaj časa odpočijejo in sicer v vročem letnem času dlje kot v mrzlih dneh.

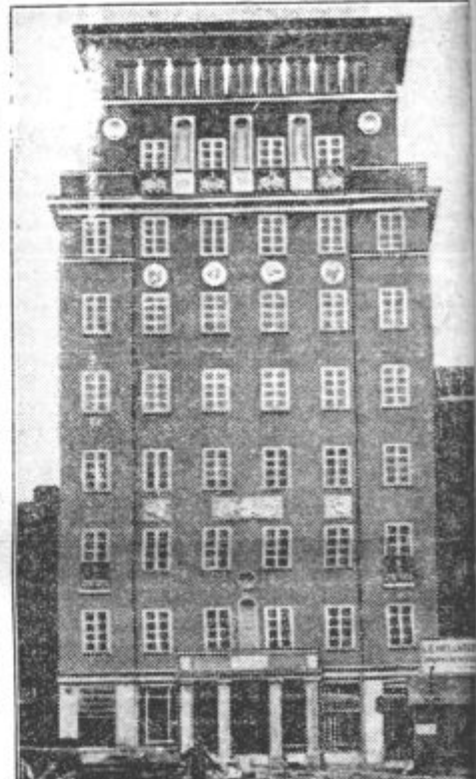
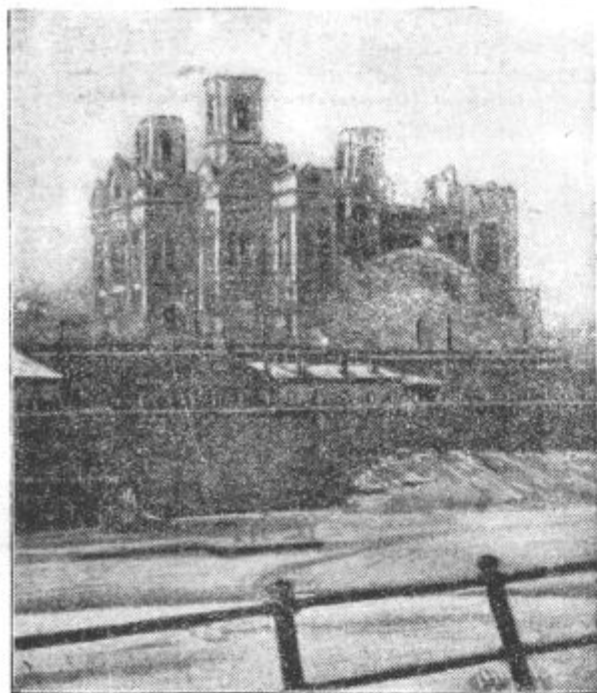
Če opravlja žival del časa isto delo, se polagoma zmanjša množina energije, ki je potrebna za izvršitev tega dela. Z vajo doseči kar največji uspeh s kar najmanjšim potrosom energije je cilj treniranja. Vežbanje je pa uspešno le do neke meje. Če je delo pretežno in utrujenost prevelika, nastopajo lahko težje muskulturne poškodbe, posebno če je trajalo tako nesmotreno delo dalj časa. Take obolenosti zavemo pri športnikih pre-treniranost, pri delavni živini pa predelavnost.

Za delo izberi tako žival, ki rada je in ki dobro izrablja krmo. Zgarana živina ni za delo. Velik del za delo določene, produkcijske krme rabi namreč za »zakrpanje« slabotnega organizma, t. j. z mnogo krme oziroma z mnogo denarja dobimo malo dela.

Jugoslovanski zunanji minister v Varšavi. Prijateljsko razmerje med Poljsko in Jugoslavijo je bilo zopet potrjeno s podpisom nove pogodbe v poljskem zunanjem ministrstvu; na desni jugoslovanski zunanji minister Marinković; njemu nasproti poljski zunanji minister Zaleski.

Danska princesa kot oskrbnica otrok. — Princesa Karolina Matilda, hči princa Heralda in nečakinja kralja Kristijana X., se je posvetila v Kopenhagenu v otroški bolnici moderni ne-
otrok.

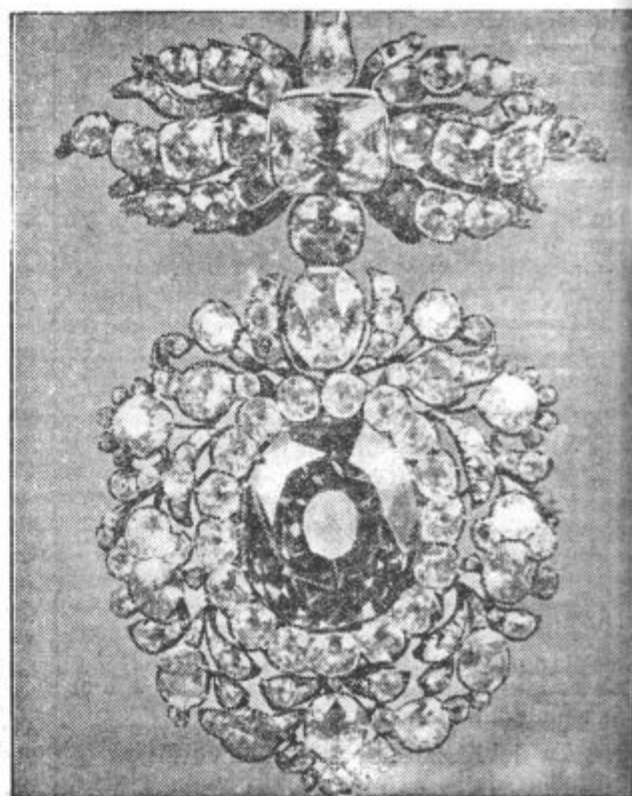
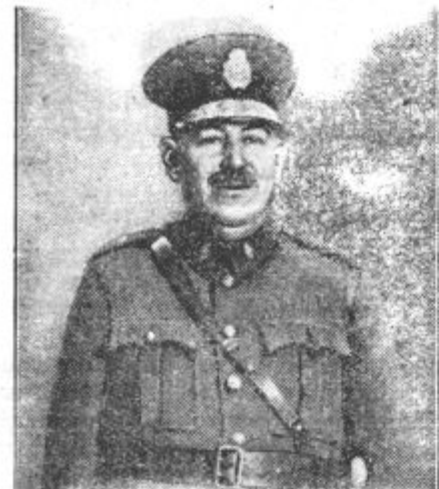
Sven Hedinov muzej v Stockholmu. — V švedskem glavnem mestu so dogotovili visoko stavbo, imenovano po slavnem raziskovalcu Azije. Najvišje nadstropje je urejeno kot Sven Hedinov muzej.

Porušenje Odršenikove katedrale v Moskvi. — Slavna Odršenikova katedrala v Moskvi, značilna stavba starega carskega mesta in nacionalno svetišče vseh vernih Rusov, je bila s šestimi dinamitnimi naboji razstreljena. Na njenem prostoru sezidajo novo sovjetsko kongresno poslopje. (Sliki predstavljata stavbo katedrale pred in po razdejanju.)

General Justo. — Za predsednika Argentini je bil z veliko večino glasov izvoljen general Justo.

Dražba bavarskih kronskih juvelov. — V Londonu pride na dražbo del bavarskih kronskih juvelov, med drugimi slavnimi višnjevi diamant Wittelsbacherjev. — Višnjevi diamant, katerega kaže naša slika, je prišel v bavarsko posest leta 1722. povodom poroke neke bavarske princeze z nekim avstrijskim nadvojvodom.

Lep božični običaj. — Svečana blagoslovitev otrok in njihovih igrac. V Warthu pri Londonu se vrši vsako leto pred Božičem služba božja, h kateri prinese otroci premožnejših staršev igrace za razdelitev med revne otroke.

Organiziranje mlekarstva v mariborskem okolišu.

V občinah, ki so v bližini Maribora, so se vršila preteklih deset dni od 20. do 30. novembra predavanja o mlekarstvu. Banska uprava je poslala kot predavatelja specialnega uradnika za mlekarstvo g. Pavlica. Namen predavanj in sestankov je bil, združiti vse kmetovalce v eno močnejšo skupino — mlekarско zadrugo. V nekaterih občinah so kmetovalci razumeli predavatelja in takoj priglasili članstvo za osnivanje zadruga. Tako n. pr. Spod. Poljskava, Rače, Orehova vas in št. Ilj so izvršili že vpis članov. Boli pa dejstvo, da so v št. Ilju prišli na predavanje v veliki večini nemški naseljenci in le malo naših Slovencev. Žal, da je bil odsoten tudi župan te občine in je moral pomagati predavatelju vpok. major g. Ferencak.

Večdnevna zborovanja so dala večji zbor delegatov, ki se je vršil na narodni praznik v Narodnem domu ob 15. uri. Ta zbor je ponovno dokazal, kje je zanimanje za združništvo večje, kje so ljudje, ki imajo kaj zanimanja za gospodarski napredek. Tudi tu so kmetovalce iz št. Ilja zastopali Nemci kot trezni in razumni gospodarji.

Zborovanju je predsedoval ugledni načelnik srez. kmet. odbora g. Janžekovič, veleposestnik iz Košakov nad Mariborom. Po strokovnem poročilu, ki ga je podal g. Pavlica, se je vršila dolga debata, v katero je posegalo več kmetovalcev in tudi navzočih zastopnikov. Zborovanje so počastili s svojim prihodom meska načelnika za desni in levi srez mariborski gg. dr. Makar in dr. Ipavec, dalje šef zdravstvenega doma g. dr. Vrtovec, sreski kmet. referent g. Martin Zupanc in zastopnik vinarske šole g. prof. Šiftar. V posebno čast in v izpodbudo pa je bil prihod novega župana mesta Maribora g. dr. Lipolda, ki je vztrajal in posegal v debato od 15. do 19. ure. Tudi poslanec g. Krejči, ki je bil na potu skozi Maribor, se je v ta namen ustavil do večera na zborovanju. Mnogo so pripomogli k uspešnemu zaključku zborovanja navzoči ugledni

Zimski viharji

mlajši ekonomski in vzorni posestniki. Pokazali so večji vzorni posestniki, da če kliče zadržni interes, so pripravljeni sodelovati za korist skupnosti.

Na zborovalce je prijetno vplival vzpodbudni pozdrav g. župana in njegova obljuba, da bo pomagal zadrugi. Lepa je bila tudi beseda dr. Vrtovca, ki je zagotavljal povečanje mlečnega konzuma, če mlekarška zadruga izpolni dane zahteve po dobrem mleku. Da so kmetovalci želeli in tudi slišali strokovni govor našega priznanega praktičnega delavca na polju mlekarstva in živinoreje g. Zupanca, je razumljivo. Vzorni posestnik g. Misita iz Jarenine je izražal željo, naj se mlekarška šola bavi tudi z odgojo personala za molžo krav, kar je nujno potrebno v našem mlekarstvu. (To željo smo v našem listu iznesli že pred več meseci, in sicer, da bodi na Go-

renjskem živinorejska mlekarška šola. Op. uredn.)

Po daljšem razpravljanju se je izvršila krstitev zadruga na ime »Osrednja mlekarška zadruga za mariborski okoliš«. Konečno je bil izvoljen odbor iz sledečih posestnikov: načelnik Janžekovič iz Košakov, podnačelnik Štern iz Hoč (posestnik, abs. sred. gosp. šole), odborniki pa: Misita iz Jarenine, Rajšp iz Spod. Poljskave, Falež iz Rač, Klasinc iz Hotinje vasi, Črnko iz Jareninskega vrha in Fras iz Dobrenja.

Odbor si je zadal prvo nalogo izvršiti po pis. članstva v vsem okolišu mesta, ki pride v poštev za dobavo mleka. Sestava tega odbora je zelo posrečena, če bodo še zadržniki vpoštevati sedanji kritični, toda zajedno ugodni položaj, more tekom par mesecev preiti zadruga na delo v mlekarstvu.

Delavni voli.

Volom je treba zvišati toplotno (= hranilno) vrednost običajne krme v razmerju z delom, ki ga opravlja (glej »O muskulaturni energije«). Pri lahkem delu rabi 18kratno povečanje krme, pri srednjetežkem delu 24kratno in pri težkem delu 32kratno povečanje. Krmno razmerje (glej prejšnje poglavje!) sme sicer pasti na 1 : 8 do 1 : 10, je pa pri uporabi pri nas običajne krme nekaj ugodnejše. Če dopuščajo gospodarske razmere, sme narasti množina beljakovin v krmi na 1 : 5.

Obsežna in težka (vodena) krma obtežuje po nepotrebnem organe. Volova delazmožnost se zmanjša, ker mora vlačiti s seboj ta tovor. Težje prebavljive, mnogo celuloze (= trdega tkaničja) vsebujoče krme naj dobiva delavni vol malo. Za prebavo take krme rabi namreč mnogo časa, s čimer se skrajšuje delovni čas. — Vodena krma vpliva tako, da postanejo živali lene in da se pote. Zato naj dobiva delavni vol suho krmo. Kjer je pa mnogo dobre, polnovredne vodene krme na razpolago, jo pokrmimo vedno skupno s suho krmo.

Za delovno govedo je priporočljiva sledeča krmna mešanica: seno s primerno množino sekanega krompirja ali repe ali pa svežih, kislih ali posušenih repnih zrezkov. Če je potrebno, dodajmo še oljne pogače, ostanke pivovarniških obratov in žganjarn, melaso, žitni in stročevni zdrob itd. Vol shaja večinoma zlahka brez teh dodatkov.

Med delom rabi govedo male odmore, predvsem pa 1½ do 3 ure trajajoč odmor po

opoldanskem krmljenju. Za požiranje krme rabi vol 1½ ure ali še več in približno isti čas za prežvekovanje. Če mu ni dana prilika za prežvekovanje, povzroča to lahko prebavne motnje in tudi težja obolenja. — V vročem letnem času naj traja opoldanski odmor še dlje. Po krmljenju naliči namreč živalsko telo na sveže naloženo peč. Gorenje se vrši v njem intenzivnejše, jačje. Temperatura živalskega telesa se nekoliko zviša. In slabo je, če dela vroča žival v najbolj vročem dnevnem času. Zato naj začne delati vol poleti zgodaj zjutraj, naj ima sredi dneva daljši odmor in naj dela v pozen večer.

Paziti je treba, da se vol ne predela, ker rabi tedaj mnogo več energije za isto delo, kakor če bi ga opravljal v primernih odmorih.

Vole napajamo najbolje vsakokrat, ko jih krmimo, in sicer potem, ko je vol že konzumiral prvi del krme. Le če krmimo z zelo vlažno krmo (žlampa, melasa, repa itd.), napojimo govedo po krmljenju, ker se bi sicer preveč napojilo a premalo najedlo. Pije naj vol kolikor hoče. Voda naj ima 9° — 15° C. Vročim, upehanim volom dajemo najprej v vodo namočeno seno in nato v ¼ urnih odmorih manjše, polagoma večje množine vode.

Delavni konji.

Za konjsko krmo imamo neprimerno manj izbire kot za govejo. Stari konjereji se precej upravičeno sploh niso upali krmiti konj s čim drugim kot s senom in z ovsom.

Sirovo vlakno, celuloza, lesasta ostrasnov v bilkah, ki jo prežvekuje deloma izrabijo, sploh nima za konje nikake hranilne

vrednosti. Vendar tudi konj ne shaja dalj časa s krmo, ki ji popolnoma manjka bilje oziroma njegov sestavni del — celuloza. Obsežno, voluminarno bilje (seno, slama, zelena krma itd.) je manj prebavljivo in ustvarja v živali breme, ki otežkoča dihanje. Težko delujočim konjem ni priporočljivo dajati dnevno več od 20 kg bilja na 1000 kg žive teže. Navadno dobivajo le 10—15 kg. Kakor rečeno, ne more konj trajno pogrešati bilja, tudi če ga pretežno krmimo z ovsom, ki vsebuje mnogo mekin (celuloza). V tem slučaju namreč kmalu zgubi apetit in oboli na prebavnih organih. Najboljše bilje za konje je: ne premehko seno, sveža in suha detelja vseh vrst in slama zimskega in poletnega žita, predvsem ovsova, ječmenova in pšenična slama. Nekatere večje konjušnice, n. pr. vojaške, ki same ne pridelujejo krme, temveč jo kupujejo, so popolnoma ali v pretežni meri opustile krmljenje s senom in krmijo le s slamo in z ovsom. Pri tem so ponekod opazili, da so bili krčni napadi tem pogostejši, čim več sena je dobival konj. Nekateri konjereji pa ugovarjajo temu, češ da so bile opazovanim krčem krive partije slabšega sena.

Za našega kmeta je vendar najvažnejša konjska krma oves in seno, ki ga žival deloma dobiva kot tako, deloma pa kot rezanico. Ovsa pa dobiva konj več, oz. manj, če dela težje oziroma lažje.

Poleti krmimo konje, ki opravljajo lažje delo, tudi lahko z dobro zeleno krmo ali pa na paši. Nekaj tednov trajajoče krmljenje s travo ali s svežo deteljo vpliva celo ugodno na konje. Vendar mora dobivati žival zeleno krmo večkrat po malih porcijah, da ne po-

Kako je danes na Ogrskem?

Ogrska dežela je že od nekdaj slovela kot zelo bogata in Ogrs smo si vedno predstavljali kot močne in debele ljudi, ki kar plavajo v blagostanju. Ogrs sami pa so napravili pregovor: »Extra Hungariam non est vita — et si est vita, non est ita« (izven Ogrske ni življenja, in če je življenje, ni takšno kot je na Ogrskem).

Dandanes pa tudi na Ogrskem prav močno čutijo gospodarsko krizo; nič manj kakor mi, ali pa še bolj. Še pred dvema leti so ogrski kmetje prodajali pšenico po 33 pengov (1 peng je okoli 8 dinarjev) za meter-ski stot, danes pa jo prodajajo po 7 do 8 pengov, tako da se komaj stroški obdelovanja krijejo. Kmet bi moral pridelati danes štirikrat toliko kakor pridelal, da plača obleko in obutev, ki se ni nič pocenila. Pred vojno je veljal dober klobuk na Ogrskem pol centa pšenice, danes pa velja 6 centov!

Posledica tega stanja je ogromno zadovoljevanje veleposestnikov in kmetov. Vina, ki ga pridelajo na Ogrskem mnogo, sploh ne morejo prodati, ali pa ga morajo dajati po 6 vinarjev za liter. Govedina stane na deželi 40 vinarjev kg, teletina pa 60 vinarjev. Žive ovce prodajajo po ceni, ki je nižja kakor je sama volna vredna. Lahki konji veljajo po 5 do 40 pengov!

Nič boljše ni življenje v ogrskih mestih, kjer vlada silna brezposelnost. V glavnem mestu Ogrske, v Budimpešti, imajo v uradnih izkazih napisanih 5000 studiranih ljudi — doktorjev, inženjerjev itd. —, ki se preživljajo s telesnim delom. Ti ljudje trdovratno tajé, da so »studiralci«, da znajo jezike itd., kadar iščejo dela. Nad 2000 takih ljudi postava dan na dan ob Donavi, kjer upajo na kakšno delo pri ladajah. Toda le malokdo vjame kakšen opravke. Uradna posredovalnica za delo v Budimpešti je imela pred nekaj dnevi 78 služb za oddati, za službe se je pa oglasilo 5400 ljudi! Ljudje ne morejo rediti niti psov in mačk več in tako se potika po mestu nad 20.000 psov in nad 60.000 mačk brez gospodarja...

Nekdanja razkošna velikomestna stano-

vanja pa ljudje trumoma zapuščajo in se selijo v mala stanovanja v okolici mest. Kdor pa ima v Budimpešti danes še deklo, ta velja za bogataša. Ljudje ne kuhajo več doma, ker je to predrago, ampak hodijo po jed rajši v male gostilne.

Mi radi tožimo, kako je pri nas hudo. Res je, da tudi pri nas nihče ne plava v masti, toda če pogledamo okrog po svetu, vidimo, da pri nas le še ni najhujše in da smo v danih razmerah lahko še zadovoljni, da je pri nas tako — kakor je.

Kaj vemo o naši zemlji?

Kako je nastala naša zemlja in iz česa? Učenjaki odgovarjajo na to vprašanje, da je naša zemlja nastala približno pred 3000 milijoni let iz žarečih plinov. To pa trdijo učenjaki zato, ker so našli, da so n. pr. najmanjši sestavni deli raznih prvin (»atomi«) vedno in povsod enaki. Če preiskujemo baker iz Amerike ali pa baker iz Afrike, najdemo pri obeh enako sestavo. Do te enakosti pa je moglo priti le, če smatramo, da je bila cela zemeljska krogla nekoč plinasta, ker samo v tem stanju so se mogle razne prvine tako enakomerno zmešati.

Ti žareči plini pa so se začeli polagoma hladiti in napravila se je okoli še žarečega plina trda skorja. Kolikor bolj pa se je zemeljska skorja trdila, toliko globlje so se družile težke prvine s težkimi. Jedro zemlje mora biti torej kovinsko. Večina jedra je železo, drugo pa so žlahtne kovine. Jedro zemlje je sestavljeno iz prav istih tvarin kakor so sestavljeni meteori (zvezdni utrinki), ki padajo na zemljo.

Potresi pa kažejo na to, da se zemlja še vedno hladi v svoji notranjosti. Pri hlajenju pa se zemeljska skorja krči in dobiva novo obliko. Krčenje pa je združeno s tresenjem, ker se takrat večje ali manjše zemeljske plasti lomijo ali prelajajo in take prelome imenujemo potrese.

Vsak kmet mora biti naročnik KMETIJSKE MATICE!

stane »vampastat«. Polsuha ali uvela trava in sveže, mlado seno in otava povzročajo lahko krče, napihovanje in druge prebavne motnje. Sploh naj bo seno, namenjeno konjem, vedno dobro uležano. Koliko sena in koliko ovsu daj dobiva konj, zavisi tudi od tega, ali se konj počasi giblje ali mnogo teka. Hitri tekači naj dobivajo dnevno na 1000 kg žive teže 6—8 kg ovsu in 5—6 kg sena. Tovorni, težki konji pa 5—6 kg ovsu in 8—10 kg sena.

Lahko prebavljivost ovsu in njegov zelo ugoden vpliv na konjski temperament so si razlagali z aveninom, t. j. neko snovjo, ki jo vsebuje oves. V zadnjih časih se je pa omajala ovsova važnost v konjski krmi. Že dolgo pred vojno (velikomestni izvoščiki) in predvsem za časa vojne (kavalerijski in artilerijski konji) so uspešno skušali nadomestiti oves s koruzo in z ječmenom. Najbolj je prihajala v poštev koruza, ki je bila in je najcenejša. V vojski so bili oni konji, ki so dobivali kot zrnatu krmo le koruzo, pravtako vztrajni kot oni, ki so jih krmili le z ovsom in s senom. Včasih uporabljajo tudi rž za konjsko krmo, in sicer najbolje kuhano in pomešano z ovsom (1 del rži na 2 do 3 dele ovsu). Manj primerna za konjsko krmo je pšenica, s katero še najbolje pokrmimo plemenske žrebce. Včasih povzroča pšenica slično, kakor ajda, močno srbenje po celi koži. — Izmed stročevja prihaja največ v poštev bob, ki ga dobiva konj dnevno 1 do 2 kg. Krmljenje z bobom je posebno primerno tedaj, če naj konj opravlja naenkrat zelo težko ali pa v trajno naporno delo. — Zmlete (moke) in prešane (pogače) stranske produkta oz.

ostanke oljnih industrij uporabljajo v dnevni množini 1 do 2 kg. Prav dobro se je obneslo krmljenje z melaso (stranski produkt sladkorne industrije) in pa z mešanico melase s pivovarniškiimi tropinami, z oljnimi pogačami in z rezanico, ki je naj dobiva konj do 3 kg na dan. Medtem ko dobiva govedo, krmljeno z melaso, lahko preveč vode vase, je ta skrb pri konjih nepotrebna. Ob tej zelo dietični zdravilni krmi se mu namreč zmanjšuje žeja. Enako kakor melasa vpliva sirovi sladkor. Za naše kraje sta žalibog oba skoraj brez pomena.

Konjerejec Hansson (1926) poroča na podlagi sedemletnih krmnih poizkusov sledeče: konjska krma sme biti mnogo bolj raznolika, kakor so mislili konjerejci doslej. Ječmen in koruza nadomeščata lahko do gotove meje oves in vsaka krma se da deloma nadomestiti s pšeničnimi in ovsenimi tropinami, z riževu krmno moko, z melaso, z zrezki sladkorne pese ali krompirja ali ostalih krmnih korenin. Pri tem se je pa treba strogo držati utežnih razmer posameznih krmnih komponent, t. j. krma mora biti pravilno sestavljena. Podatke za to najdeš v vseh novejših tozadevnih knjigah. Predvsem moramo paziti na to, da vsebuje krma dovolj prebavljivih beljakovin. To velja posebno tedaj, če krmimo konje z malo beljakovin vsebujočo koreninsko krmo (krompir, melasa itd.). Tedaj moramo dodati konjski krmi beljakovine z oljnimi pogačami, s stročevjem ali z detelnim senom. Če uporabljamo krmo, ki vsebuje premalo za živalski organizem potrebnih mineralnih snovi, dodajamo krmi so-

Agrarna reforma na Češkem

Agrarna reforma na Češkem, ki je zaslela takoj po letu 1918 skoro 4 milijone hektarjev zemlje, se bliža svojemu zaključku. Kakor je izjavil predsednik češkega agrarnega urada dr. Voženilek v parlamentu, bo končano vse delo bržkone že poleti l. 1932. Dodeljevanje plodne zemlje je že končano, ostalo je za razdelitev le še nekaj gozdov in pašnikov. Nato bo treba izvršeno delo še vpisati v zemljiške knjige in dobiti kredit za investicije. Blagajna Agrarnega urada je že nabrala do 80 odstotkov odkupne cene od agrarnih interesentov, dobiti mora torej še 20 odstotkov ali 375 milijonov čeških kron (1 češka krona je približno poldrug dinar). Za posestva, ki tvorijo gospodarsko enoto in niso bila parcelirana, je dobil Agrarni urad že 78 odstotkov kupne cene, dobiti pa mora še ostanek v znesku 118 milijonov čeških kron. Ljudje pa, ki so dobili gozdove, so dolžni Agrarnemu uradu še 533 milijonov, tako da bo prejel Agrarni urad od agrarnih interesentov skoro še 1 milijardo čeških kron.

Največji dolžnik za gozdove je država, ker so skoro vse gozdove poddržavili, država pa jih dodeljuje dalje občinam, okrajem, drugim, socialnim ustanovam in šolam. Zasebni lastniki so dobili nekaj prav malega. Po zakonu o agrarni reformi so zaplenili skoro 3 milijone hektarjev gozdov. Gozdove je dobilo samo v preteklem letu 1671 občin, t. j. 10 odstotkov vseh občin na Češkem. Vse te občine se bodo preskrbovale s kurivom iz lastnih gozdov.

Do konca lanskega leta je Agrarni urad plačal odškodnin že 60 odstotkov.

Agrarni urad postopa redno v sporazumu s starimi lastniki. Kjer pa sporazum ni mogoč, tam govori paragraf.

SEJMI

- 10. januarja: Zalog;
- 11. januarja: Zirovnica, Krka, Nova cerkev, Šmarje pri Celju, Planina na št.;
- 12. januarja: Metlika, Ljutomer;
- 14. januarja: Sv. Filip v Valečah.

li in kalcijev fosfat, posebno če je žival mlada ali pa noseča. Tedaj rabi namreč več mineralnih snovi za razvoj kosti.

Priporočljivo je dajati konjem več krme zvečer kot zjutraj. Preobilna jutranja krma se namreč neekonomično izrablja, ker je gre med delom mnogo neprebavljene v blato. — 2 do 2 in pol urna opoldanska pavza se je dobro obnesla. V splošnem zahteva nervozni in zelo občutljivi konj mnogo pažnje pri krmljenju. Izogibati se moramo vsake krme, ki bi vzbujala preveliko žejo. Veliko popite vode povzroča, da je žival mlahava in da se poti. Vsa konjska krma in voda morata biti prav posebno čisti in nepokvarjeni.

Konja napajamo najbolje pred krmljenjem, ker se tedaj v želodčni prebavi žito bolje izrabi. Konjem, ki so se segreli pri težkem delu ali v hitrem teku ali ki so bili dalj časa brez vode, dajemo vodo šele tedaj, ko so se temeljito ohladili in jim utripa srce pravilno enakomerno. Dobro je dajati vročim živalim pred napajanjem z vodo omočeno seno. Še neko posebno imajo konji. Če dobivajo več krme, kot je potrebna za vzdrževanje njihovega organizma, in ne opravljajo nobenega dela, se jim prebavljena krma ne nabira kot rezerva, t. j. mast in meso, kakor n. pr. pri govedu ali pri prašičih. Marveč pretvorijo konji to odvečno »produkcijsko« krmo v gibanje, v muskulaturno delo, pa makar bili privezani v hlevu. Tudi najbolj pohleven konj postaja nemiren, živ. Konj se torej ne da rediti v tem smislu kakor n. pr. prašič, zahteva pa najbolj izmed vseh domačih živali urejeno telesno gibanje.

Najvažnejši zgodovinski dogodek.

Uredništvo nekega velikega berlinskega lista se je obrnilo na več znamenitih mož v Nemčiji in izven Nemčije s prošnjo, naj povedo, kateri dogodek v zgodovini smatrajo za najvažnejši.

Angleški pisatelj Bernard Shaw (reci: šo) je odgovoril: »Za najvažnejši dogodek smatram datum 26. julija 1856!«

Na vprašanje, kaj se je tega dne zgodilo, je Shaw odgovoril: Le pogledajte v knjigo, pa boste videli!«

Ko so pogledali v knjige, so našli, da je to — rojstni dan Bernarda Shawa.

Večina učenjakov pa je izjavila, da smatra za najvažnejši dogodek Kristusovo rojstvo. Neki učenjak pa je odgovoril, da smatra za najvažnejši dogodek iznajdbo tiska. Španski poslanik v Berlinu je rekel, da smatra za najvažnejši dogodek iznajdbo kolesa.

Znameniti fizik Low pa je dejal: »Dandanes hrepeni vse le po komodnosti in po hitrosti. Oboje nam daje elektrika. Zato je odkritje električnega toka najvažnejši dogodek!«

Pismo iz Rusije

Nemški dnevnik »Prager Tagblatt« je objavil te dni prav zanimivo pismo nekega rokodelca iz češkoslovaške države, ki ga je ta pisal iz Rusije svojim sorodnikom v Pragi. Mož je zaradi brezposelnosti zapustil Prago in odšel v Rusijo, kjer je dobil delo v Leningradu (prej Petrogradu). O razmerah v Rusiji piše takole:

»Predvsem vas pristrčno pozdravljam in poljubljam, vedno mislim na vas. Vaše zadnje pismo sem prejel in sem bil prav vesel, da ste mi pisali že prej, predno sem jaz Vam pisal. Jaz sem vedno zdrav, samo to me boli, da sem tako daleč proč od Vas; toda če bi bil ostal v Pragi, ne bi imel dela, zato pa je bolje, da sem šel semkaj, ker saj rodbini nisem v nadlego. Denarja ne bi mogel dati, ker bi bil brez dela, jesti bi pa le moral in zato je bolje, da sem odšel v Rusijo.

Tukaj v Rusiji je dela dovolj; vsi naši delavci bi imeli tukaj dovolj opravka. In še bi jih bilo premalo. Jaz nisem tukaj sam; nas je tukaj več Čehov, ne pridemo pa dosti skupaj, ker smo predaleč drug od drugega.

Dragi Oskar! Ti me prosiš, naj Ti pišem, kako je tukaj. Povem Ti, da tukaj ni pomanjkanja. V trgovinah je vsega dovolj in če ho- diš po ulicah, se ti zdi, da si v Pragi. Živila, obleko, slaščice — vse dobiš, kar si le moreš misliti. Cene so tukaj nižje kakor v Pragi. Če se hočeš dati obriti, moraš ali napovedati, kdaj boš prišel, ali pa moraš čakati 3 do 4 ure. Lahko si misliš, kako je nerodno, če človek na to ni navajen. Enkrat sem moral čakati tri in pol ure! Takrat sem se spomnil na Toneta, koliko dela bi imel tukaj! Kdor le hoče delati, ima tukaj dela dovolj.

Tudi krojačev je malo. Enkrat smo šli mimo neke krojačnice, pred katero so ljudje stali kar v vrstah. Vprašal sem zakaj ljudje čakajo. Pa so mi rekli, da je tukaj krojač, ljudje pa čakajo na mero. Tako si lahko misliš, kako tukaj primanjkuje delavcev. Ljudi je sicer tukaj dovolj, ampak ti so vajeni le kmetijskega dela, rokodelcev pa silno primanjkuje. V fabrikah je prav tako. V fabriko, kjer jaz delam, bi lahko postavil vse livarje, kar jih je v Pragi, pa bi jih bilo še premalo, tako so velike tukajšnje fabrike. V nekaterih fabrikah dela po 35.000 delavcev in tudi v najmanjši fabriki je zaposlenih še vedno po 6000 delavcev. Tam, kjer delam jaz, nas dela 8000, drugo leto nas bo pa že 20.000, ker bodo toliko prizidali. Iz tega vidiš koliko izučeni delavcev je tukaj treba, pa ne samo v Leningradu, ampak v celi Rusiji.

Povedati Ti hočem se to, kakšen namen ima knjižica, o kateri sem Ti že pisal. Na to knjižico dobiš vse. Taka knjižica pa je samo za tujce, dočim imajo domačini drugačno, na katero pa ne dobiš toliko kakor na tujsko. Če gremo kaj kupovat, moramo to knjižico vselej pokazati. Trgovine so pa take, kakor so pri nas konzumi in na knjižico dobiš tukaj vse ceneje kakor drugod.

Ena kila mesa n. pr. velja 90 kopejk (1 rubel ima 100 kopejk). Mesa pa je tukaj toliko, da ga tudi v Pragi ni več. En kilogram moke stane 30 kopejk, 1 kilogram sladkorja 60 kopejk, 1 jajce 9 kopejk, 1 kg surovega masla pa 2 rublja 40 kopejk (1 rubelj velja približno 10 dinarjev). Prav dosti prodajo tukaj rib, ki niso posebno drage — 1 kg rib velja 1 rubelj 36 kopejk. Kruha imajo 5 vrst, od 18 do 60 kopejk kilogram. Draga pa je kava, ki velja 22 rubljev kilo; 1 limona pa velja 1 rubel 10 kopejk. Rusi ne zajtrkujejo kave, ampak pijejo vedno čaj. Povsod, kamor prideš, Ti postrežejo s čajem. V drugih trgovinah pa je vse mnogo dražje. V privatni trgovini velja 1 kg surovega masla 20 rubljev, 1 kg mesa pa 2 do 10 rubljev. Moka je v privatni trgovini po 1 rubelj kilogram. Tujci imamo torej velike ugodnosti in za nas je prav dobro preskrbljeno. Kako je pa v drugih krajih v Rusiji, tega Ti pa ne morem pisati, ker še nisem bil nikjer drugod kakor v Leningradu. — Pozdrav.

Boj za obstanek.

Marsikomu se bo zdela zelo čudna in neverjetna trditev, da je edino smrt pogoj nadaljnega življenja in obstanka vsem ljudem, živalim in rastlinam. Vendar pa je ta trditev čisto resnična. Če samo pomislimo, da bi večno živele vsa bitja ene same vrste, recimo ljudi, bi v 1000 letih za nobeno drugo bitje ne bilo več prostora na zemlji.

V nekem ameriškem listu najdemo v tem številne zanimive objave, ki samo jasno pričajo za gorenjo trditev. Glavni pomen smrti je, da mora smrt omogočiti solnčnim žarkom pot do zemlje, zakaj če bi vsi ptiči večno živeli, bi jih bilo toliko, da bi zagrnilli nebo — brez solnca pa bi bilo na zemlji konec življenja.

Še predstavljati si ne moremo števila, če 77 dodamo še 33 ničel. To je število 77 milijard trilijonov. Toliko rastlin bi zrastle na tem ali drugem kraju zemlje že v 10 letih, če bi vsako seme ene same rastlinske vrste dozorelo in rastle. Isto je pri živalih. Če sloni ne bi odmirali, bi jih bilo v 500 letih na zemlji že 15 milijonov od enega samega para. In če bi večno živele ribe v morju, bi se morje kmalu izpremenilo v celino. Še hitreje pa se množe bacili, ki se v eni sami uri razmnože na milijarde. Tudi z navadnim makom je zanimiv račun: če bi se prišlo na leto le 50 semenskih zrn, bi bila vsa naša zemlja v 9 letih tako z makom poraščena, da bi ne bilo več prostora za nobeno drugo rastlino.

Te številke in mnoga opazovanja dokazujejo, kako velikega pomena je za naravo boj za obstanek, v katerem je skrito življenje in smrt v istem hipu.

Začetek konca gospodarske krize

V poslednjem času je postalo življenje na nekaterih večjih svetovnih tržiščih precej živahno. O tem se v vseh gospodarskih krogih razpravlja z vso resnostjo ter se to novo življenje tolmači na vse mogoče načine, predvsem pa v smeri popuščanja gospodarske krize, dasi niso vsa ta tolmačenja enotna, je treba vendar prikazati, da se v resnici na svetovnem trgu položaj nekako izboljšuje. Najvažnejši je postal pojav, da ni denar radi denarja, temveč se je polagoma že pričel nalagati v blago in različne produkte. Že to dejstvo samo povzroča novo gospodarsko zaupanje, ki mora roditi dobre sado- ve, in kakor to dejstvo drži, tako vendarle zaenkrat še ne moremo biti optimisti, kar se tiče zboljšanja gospodarskih razmer. Možno je, da se bodo razmere izboljšale, vendar le polagoma, zato ni pričakovati, da bi se v trenutku zvalila vsa peza gospodarske depresije raz naša ramena.

V zadnjih mesecih letošnjega žitnega leta je nastopila okrepitev žitnih cen, kakršne že dalj časa niso vladale. Že v poslednji številki »Kmetijskega lista« smo prinesli statistiko letošnjega pridelka pšenice, kjer smo pokazali, da je letina znatno manjša od lanske, kar je povzročila predvsem slaba obroditev pšenice v Argentini in Avstraliji ter da bo treba radi tega porabiti tudi vse stare zaloge pšenice. Pa tudi jara pšenica v Rusiji ne kaže dobro, vsled česar je ruski pritisk na svetovni žitni trg precej popustil. Vsled navedenih pojavov je na mnogih velikih borzah cena pšenice znatno poskočila. Vendar pa je ves ta preokret trenutno še težko presoditi. Zanimivo je, kako so cene decemberski pšenici rasle na borzi v Chicagu: od 47 centov so poskočile na 67 centov; koruza se je istočasno okrepila od 35 na 44 centov; rž pa od 38 na 54 centov. To je že prav znatna okrepitev. Pa ne le v tujini, tudi pri nas doma se je ta pojav opazil. Privilegirani izvozni družbi je uspelo dvigniti cene za našo pšenico za 7-50 Din pri met. stotu.

Ker bo uvozna potreba v Evropi letos prav znatna, je pričakovati, da bomo dosegli prav lepe cene. Pa tudi drugod, ne le pri žitu, je bilo zabeležiti isti pojav. V prvi vrsti pri bombažu ter raznih kovinah, kakor tudi pri samih efekti in delnicah. Težko pa čakamo še drugod izboljšanja, predvsem v splošnem pri vseh poljedelskih produktih, ker bi šele nato za- mogli razsoditi, da se razmere v resnici obračajo v dobro smer, od katerih bo imel tudi naš kmetjsko-delavski človek kar največ haska in koristi.

Kdor pridobi našemu listu na leto le enega novega naročnika, je že veliko storil za kmetijski pokret.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki

Na male!
Na velike!
Ustanovljeno 1839

Pristopajte k
»Kmetijski Matici«

Bogati postanete,
če imate veliko znan-
cev! »PERSONS«,
Ljubljana, Poštni pre-
dal 307. — Znamki za
odgovor!

KMETJE,
kupujte blago pri
tvrdkah, katere
oglašajo v
Kmetiskem listu!

OGLASI
imajo siguren

»Kmetiskem listu«
USPEH!

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga v
Ljubljani Kolodvorska ulica šte. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse
vrste deželnih pridelkov, naj-
finejšo banaško in domačo
moko, koruzo, krmila, špe-
cerijsko blago in ostale v to
stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA
vseh vrst umetnih
gnojil, modre galice
ter najboljšega tr-
boveljskega in split-
skega portland ce-
menta.

Govori se

med našimi gospodarsko jasno mislečimi
kmetovalci, da se uporaba

Nitrofoskala-Ruše

tudi v današnjih časih dobro izplača.
Zato bo v Vašo korist, če tudi Vi gnojite
z Nitrofoskalom.

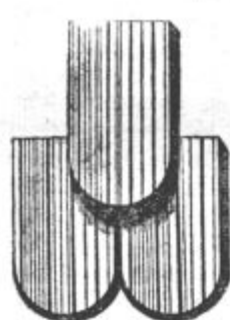
Pri gnojenju travnikov pa ne pozabite na

apneni dušik

Naročila sprejemajo zadruga, kmetijske podružnice
„EKONOM“ v Ljubljani
kakor tudi Tvorica za dušik d. d. Ruše

Sirite
Kmeti listi

Cpeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz
znanih karlovskih opekarn

ILOVAC

dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih
cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

»EKONOM« LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

Priznано najboljši

TRBOVELJSKI PORTLAND-CEMENT

vedno v zalogi pri

EKONOM, osred. gospodarski zadrugi v Ljubljani, r. z. z. o. z.

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev,
za prevzem hipotek na hišah in
posestvih daje svojim članom

„JUGRAD“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga r. z. z. o. z.
v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 35/1

Krajevno zastopstvo Maribor, Aleksandrova cesta št. 48

Pravila proti plačilu Din 5- v znamkah. Za odgovor
prosimo znamko. Uradne ure od 8. do 12. in 14. do 18.

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih
strojev, separatorjev,
koles, gramofonov,
elektrotehničnih pred-
metov i. t. d. pod zelo
ugodnimi pogoji

sprejememo.

„CENTRA“ trgovina
šivalnih strojev i. t. d.
Ljubljana,

Poštni predal 248.

Fabiani & Jurjovec

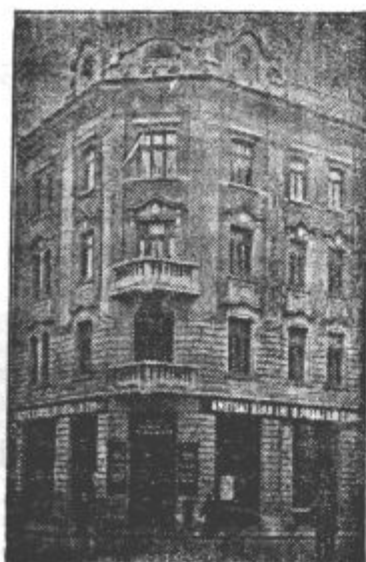
Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5

Velika
zaloga

suknecnega bla-
ga za moške in
ženske obleke.

Lepa izbira
svilenih rut in
različnih šerp.

Krojači in šivilje, pišite po vzorci

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmeti hranilni in posojilni dom

Račun pošl. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavozo

Brzojavlj. „KMETSKI DOM“

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon št. 2047

VLÓGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po
5 1/2 %, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 % brez odbitka davka na rente

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev

Rezerva nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poročitvu, na
vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12, in od 3—4, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3